

LIETUVISKAS SAVAITRASTIS
Išleina kiekvieną ketvirtadienį Clevelande
Leidžia
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio
Redaktorius
Vincas Rastenis
Kaina metams, užsimokant iš anksto:
Jungtinėse Valstybėse \$3.00
Kanadoje \$4.00 Kitur \$4.50
Užsisakyti galima kiekvienu metu, nereikia
laukti metų, pusmečio ar mėnesio prašymo.

DIRVA

THE FIELD

The only Lithuanian Newspaper published in Ohio reaching a very large majority of the 100,000 Lithuanians in the State and in Cleveland.

No. 23

Ats. Nr. kaina 6 c.

June 8, 1950 CLEVELAND, OHIO 1950 m. birželio 8 d.

Tel.: EN 1-4486

(35-ti metai - 35th year)

The Ohio War History
Commission
Ohio State Museum
COLUMBUS, OHIO

LITHUANIAN WEEKLY
Published every Thursday in Cleveland by
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio
Editor
Vincas Rastenis
Subscription per year in advance
In the United States \$3.00
In Canada \$4.00 Elsewhere \$4.50
Entered at Second-Class matter Decem-
ber 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice
under the act of March 3, 1879.

MUSŲ VISUOMENĖJE

Dailės paroda i Chicago

Dailės paroda perkeliama į Chicago. Ji įsikurs Chicago Historical Society muziejuje. Chicagoje parodos atidarymas numatomas rugsėjo mėn. Paroda tęsis tris-keturias savaites. Parodos proga Chicagoje numatoma visa eilė kultūrinių pasirodymų.

GABIJA plečia veiklą

Prieš kiek laiko Brooklynėje įsikūrė Lietuvių Spaudos Platinimo Centras GABIJA. Kurį laiką prisiglaudęs prie VIENYBĖS redakcijos, dabar jau įsikūrė savarankiškai: 340 Union Ave., Brooklyn 11, N.Y. Ne tik šiaip jau įsikūrė, bet įsigijo ir savo spaustuve, kurioje tarp kitų dalykų žada spausdinti ir lietuviškas knygas.

Pirmasis leidinys, kurį GABIJA išleidžia, tiesą sakant, nėra kokia didelė literatūrinė vertybė. Anot pačių leidėjų betariant, tai "smagus pasiskaitymo knyga", būtent "Barono Münchhausen nuotykių", versta iš vokiečių kalbos. Matyti, leidėjai tikisi tokios knygos daugiau parduoti ir susidaryti pamatą "tolimesniai bėgimui".

GABIJA, aišku, bus ne vienintelė vieta, bandanti leisti lietuviškas knygas. Bet gerai, kad ji yra (tuo tarpu vienintelis) toks centras, kuriame, rodos, galima gauti visas šiuo metu rinkoje esamas lietuviškas knygas. Iš GABIJOS leidžiamų katalogų galima sužinoti, kurių lietuviškų knygų šiuo metu galima gauti. O svarbiausia, kad adresatui atsako į klausimą "Kur gauti lietuviškų knygų?" Ne vien ten jų galima gauti, bet nelengva yra atspėti, kur, būtent, gaunama tokia ar tokia knyga. GABIJOS pastangos sukoncentruoti visokių lietuviškų knygų platinimą, todėl yra nemažas patarimas visuomenei.

GABIJOJE būsią galima gauti ir lietuviškų laikraščių, pavelsių, tautodailės dirbinių ir tt.

Buvo susirinkę socialdemokratai

Gegužės pabaigoj Bostone buvo susirinkę Amerikos lietuvių socialdemokratų veikėjai, 43 delegatai, atstovavę septynias kuopas. Gausesnė delegacija buvo iš Brooklyn, neskaitant vietinių bostoniečių. Brooklyniečiai sudarė suvažiavimo prezidiumą, jie išrinkti ir vyriausiais centrinio komiteto pareigūnais: J. Glaveskas pirmininku, V. Gerdyckas vicepirmininku, J. Buivys sekretorium, V. Šarpalius izdininku. Kiti centro komiteto nariai: J. Pakalka, J. Dulke, B. Spudienė, J. V. Stilsonas, S. Michelsonas, P. Grigaitis, J. Janušis. Šis komitetas po suvažiavimo dar įtraukė į savo tarpą Kiprą Bielinį, kuris pačiame suvažiavime kažkodėl nebuvo išrinktas, nors ir dalyvavo suvažiavime.

Žadama paskelbti nutarimai apie socialdemokratų santykius su naujakuriais ir su kitomis srovėmis.

Mirė Kazys Grinius

BUVĖS LIETUVOS PREZIDENTAS

Pereitą pirmadienį, birželio 5 dieną, radijo bangomis pasklidinėja, kad Chicagoje mirė dr. Kazys Grinius, buvęs trečiasis Lietuvos Respublikos prezidentas.

Mirė eidamas 84-tuosius savo amžiaus metus. Mirtis nėra visiškai netikėta, nes jau buvo žinoma, kad dr. K. Grinius paskutiniu laiku buvo gana netvirts sveikatos, nusilpusio regėjimo ir jau nelengva buvo gyvai sekti viešojo gyvenimo eigą.

Vis dėlto jo buvimas gyvųjų tarpe, kaip tik šioje laisvoje pasaulio dalyje visiems lietuviams buvo moraliai labai svarbus, nes jis buvo išlikęs vienintelis tos rūšies simbolis, vienintelis dar gyvas buvęs nepriklausomos Lietuvos prezidentas. Tuo titulu jo tartas žodis visada turėjo daugiaur reikšmės ir greičiau atkreipdavo dėmesį.

Deja, daugiau nebeturėsime Lietuvos Prezidento titulą nešiojusio lietuvių iki tol, kol Lietuva galės turėti naują prezidentą...

Dr. K. Grinius gimė 1866 metų gruodžio 17 dieną, Salemos kaime, Sasnavos valsčiuje, netoli nuo Marijampolės. Jo tėvai buvo vidutiniai ūkininkai, sugėbė jo į išleisti į mokslius.

Baigė jis medicinos mokslus, buvo gydytoju, nors didesnę savo amžiaus dalį nesivertė tiesioginiu gydymu, o dirbo daugiaur tokiose srityse, kur rūpinamasi sveikatos apsaugojimu, ligų priežasčių sumažinimu.

TRUMPAI KALBANT

Šįmet sukanka 500 metų, kaip buvo įkurta Vatikano biblioteka. Ši biblioteka laikoma viena iš turtingiausių pasaulyje.

Švedų spauda skelbia, kad Rytprūsiai Sovietų Sąjunga pavertė pirmos eilės karine baze. Čia sutelkti didžiuliai kariniai sandėliai ir kariuomenės rezervai. Niekas iš Sovietų Sąjungos piliečių be specialaus leidimo negali įvažiuoti į Rytprūsius.

Jau išėjo iš spaudos nauja Viktoro Kravčenkos knyga "Chose Justice" (Aš pasirinkau teisingumą). Knygoje aprašyta jo pagarsėjusi byla Paryžiuje, iškelta komunistų laikraščiu.

IRO praneša, kad per paskutinį pusmetį iš sovietų užimtų sričių ir vakarus atbėgo 10,000 naujų atbėgėlių.

Zuffenhausene, prie Stuttgart, sovietų repatriacinę stovyklą rastas labai užmaskuotas 100 laivų kapas. Tai nužudytieji ukrainiečiai, kurie norėjo grįžti į Ukrainą. Tai dar viena kartą pasauliui parodoma, kaip sovietai naikina žmones.

JAV vyriausybė sutiko leisti į Ameriką atvykti dr. Heinz Krehler ir būti Federalinės Vokietijos konsulu New Yorke.

JAV yra 27,766,141 katalikai. Katalikų reikalus tvarko 4 kardinalai, 21 arkivyskupas ir 157 vyskupai.

Salia medicinos darbo, dar nuomokslieivio laikų K. Grinius buvo ir visuomenininkas - politikas. Jis savo laiką buvo aktyviai įsiliesęs į varpininkų veikimą, talkininkavo dr. V. Kudirkai, buvo Varpininkų Komiteto narys ir po Kudirkos mirties redagavo porą VARPO numerių.

Nepriklausomybės laikais visada buvo Valstiečių Liaudininkų partijos vadovybėje (nors ir čia, kaip ir VARPE, neužėmė pirmajaučios vietos), kaip tos partijos atstovas buvo Lietuvos seimuose, buvo ministeriu pirmininku ir 1926 metais buvo išrinktas Respublikos Prezidentu. Vos pusę metų jam teko tas pareigas eiti. Kaip tik jo 60-tojo gimtadienio išvakarėse įvyko politinis perversmas, dėl kurio dr. K. Grinius iš Prezidento pareigų pasitraukė.

Beveik visą laiką vėliau jis buvo Kauno miesto sveikatos kyriaus viršininku, drauge dalyvaudamas ar net pirmininkaudamas tokioms draugijoms, kaip Draugija kovai su džiava, Pieno Lašo draugija (našlaičių kūdikių globos draugija) ir bendradarbiaudamas medicinos žurnaluose.

Bolševikai pirmaisiais okupacijos metais dr. K. Grinius nelietė. Gal propagandistai būtų buvę nepatogu: juk į Grinių buvo žiūrima, kaip į Smetonos nuverstą prezidentą, o Smetona tada juk buvo didžiausias visų bolševikinių, prieš Lietuvą numamasi sveikatos apsaugojimu, ligų priežasčių sumažinimu.

Vokiečiai jau nepalikto jo ra-

Havajų salose pradėjo veikti Mauna Loa ugniakalas. Jau yra sunaikintų ūkių ir žmonių aukų.

Anglijos užsienio reikalų ministerijai E. Bevinui padaryta sunki operacija. Sveikatos stovis geras.

FBI agentai, tardę Anglijoje nuteistą dr. Klaus Fuchs, grįžo į JAV.

Vakary Vokietijos aukštieji komisarai praneša, kad jau paruošti planai užsienio kapitalams įsileisti į Vakary Vokietijos ūkį.

Dėl Europos plieno ir anglies pramonės sujungimo tariasi šešios Europos valstybės - trys didelės ir trys mažos: Prancūzija, Italija ir Vokietija, o taip pat Belgija, Olandija ir Luxemburgas. Anglija tuo tarpu pasitarimus stebi ir galutinai nepasako, ar ji prisidės prie susitarimo, ar ne.

Japonijoje komunistams suvaržytos teisės rengti demonstracijas, kadangi gegužės 30 dieną jie jau tiek įsidrąsino, jog apmėtė akmenimis penkis amerikiečių kareivius.

Vokietijoje dabartinio kancelerio Adenauerio vadovaujama krikščionių demokratų partija išsklė reikalavimą plačios politinės amnestijos visiems buvusiems naciams.

mybėje. Mat, jis drauge su J. Aleksa ir M. Krupavičiumi pasirašė vieną memorandumą, kuriame tarp ko kita užstojo žydus nuo persekiojimų. Visi trys dėl to turėjo būti ištremti į Vokietiją. Tačiau K. Griniui, dėl seno amžiaus, ištremimą į Vokietiją pakeitė ištremimu iš Kauno į Marijampolės apskritį. Iš ten dr. K. Grinius su šeima pasitraukė į Vokietiją, kai 1944 m. pradėjo artėti bolševikai. O paskui atvyko į Ameriką ir čia baigė savo dienas, nors nebaigė visos eilės dar užsimotų darbų.

Amerikos socialistų problema

BŪTI AR NEBŪTI...

Porą dienų vėliau, negu lietuvių socialistai Bostone, visos Amerikos socialistų partijos delegatai susirinko Detroitė. Čia, kaip ir... Bostone, didžiausias diskusijas sukėlė santykių su kitomis srovėmis klausimas.

Ligišiolinis partijos pirmininkas Thomas siūlė, kad socialistams reikia eiti į kitas didžiasias Amerikos partijas, veikti jose, prisitaikant prie aplinkybių, ir ten savo įtaką siekti socialistinių idealų įvykdymo.

Thomas turėjo nemažą pamatą tai siūlyti, kadangi bandymas veikti kaip atskirai partijai ligi šiol davė labai menkų vaisių. Thomas jau šešis kartus kandidatavo į prezidento vietą ir iš to ne tik nieko neišėjo, bet ir balsų gauna kas kartą mažiau.

Pereitą kartą buvo surinkta vos 190,000 balsų visoj Amerikoje iš maždaug 50 milijonų balsavusiųjų... Su 190,000 šalininkų Amerikoje, žinoma, ne ką galima nuveikti. Jis atsisakė daugiau kandidatuoti į prezidentus ir siūlė partijai pakeisti taktiką.

Bet kiti griežtai tam pasipriešino. Buvo atmeta Thomas siūloma programa ir buvo išrinkta nauja vadovybė, į kurią 9 išrinkti kitos programos šalininkai, o Thomas įsileistas į vadovybę tik su dviem savo šalininkais.

"Aktivistų" programa palieja partijos savarankišką veikimą. Esą, nei viena kapitalistinė partija negalinti nuosirdžiai vykdyti socializmo tikslų. Programoje palaikomas stambųjų - pagrindinių pramonės šakų nacionalizavimo siūlymas, pasisakant prieš didelių pelnų sistemą.

Vis dėlto būdingiausias tos programos punktas yra - raginimas, kad Amerikos vyriausybė dar kartą kreiptųsi į viso pasaulio vyriausybes, siūlydama nusiginklavimo programą. Socialistai apskaičiuoja, kiek daug gėra būtų galima padaryti, jei ginklavimosi biudžetai būtų panaudoti civiliniam žmonių gyvenimui pagerinti. Visa nelaimė, kad tas apskaičiavimas primena mergaitės su pieno puodyne svajones.

Visuotinio nusiginklavimo gėrybė jau seniai apskaičiuota, nes vienai socialistai moka tą skaičiuoti. Ir siūlymai nusiginklau-

Čiurlioniečiai Toronte

Ilgai lauktas Čiurlionio ansamblis pirmą kartą atvyko į Kanadą ir davė koncertą birželio 3 d. Jų atvykimas sujungino ne tik Toronto, bet ir apylinkių lietuvių. Koncerte matėsi Hamiltono, Londono ir net iš tolimų kasyklų atvykusių lietuvių. Koncerte matėsi kanadiečių, įvairių kitų tautybių ir net japonų. Ansamblis vertas to, kad jį išgirstų ir pamatytų.

Torontas, būdamas pusiau-kele, tarp JAV ir Montrealio, pamažu pradeda darytis Kanados lietuvių centru, "nukonkuruoja" Montrealį, kuriame lietuvių skaičius nuo seno buvo žy-

miai didesnis, negu Toronte. Čia ir meniniai pasirodymai esti dažnesni. Čia jau klausėmės Jonuškaitės, Nauragio, Baranausko ir kitų mums žinomų solistų koncertų. Čia neseniai koncertavo ir gerą įspūdį paliko Anna Kaskas. Čia ir Čiurlioniečiai mus pirmiausia aplankė ir savo pasirodymu priminė, kas kiekvienam lietuviui taip miela ir brangu.

Koncertą organizavo KLB Toronto Apylinkės Laik. Organizacinis Komitetas. Koncertas įvyko puikioje Eaton Auditorium. Tai, palyginti, didelė salė, kuri retai esti pilna klausytojų, bet šiuo metu ji buvo labai mažą... Papildomos kėdės buvo pristatytos, bet ir to neužteko. O keturių liftų patarnautojos daug turėjo darbo, kol visus sukelė į septyntą aukštą. Gi laukiamoje salėje buvo daug liūdnų pokalbių, kaip tai: "Na, eini į koncertą?" "Kur tu eisi, kad bilietų jau negalima gauti. Tai buvau kvailas, kad nenusipirkau anksčiau."

Didelis skaičius į koncertą nepakliuvo dėl vietų stokos. O sekančią dieną prie bažnyčios pasisklido gandas, kad bus dar vienas koncertas kitoje salėje. Neturėję progos pakliūti į pirmą koncertą, nudžiugo, bet neilgam, nes Čiurlioniečiai jau buvo išvykę...

Pats koncertas praėjo labai gražiai. Ar tai buvo dainuojama, ar šokama, ar kankliuojama, - visur buvo juntama, kad viskas pasirodė ir atlikta, įdedant labai daug darbo ir dar daugiau tam darbu meilės. Eilinis klausytojas gali išreikšti tik dideli pasigėrėjimą, o ivertinimą gali duoti tikras muzikas. Ir kada dienei suskambo "Namo, broliukai", visus nuteikė susirūpinimas ir tėviškės laukų prisiminimas.

Kažkaip nesinorėjo keltis iš vietų, nes atrodė, kad viskas per greitai baigėsi, kad tos pora valandų buvo labai trumpos...

Po koncerto tarė žodį LOK pirmininkas Kalendra, ansamblo dirigentas Mikulskis ir Toronto viceburmistras John Innis, kuris pareiškė, kad ansamblį turi pamatyti ir išgirsti visas Torontas. Ir tai turi įvykti pačioje didžiausioje Toronto Maple Leaf Garden salėje, kurioje telpa daugiau kaip 10,000 žmonių. Ir jei-gu ansamblio nepakvies lietuvių, tai jis pats pakvies.

J. Paršeliūnas

Japonijoje uždraus komunistų partiją?

Japonijos komunistai paskutiniu metu ėmė elgtis aklaplėšiai ir ypač išsišokinėti prieš amerikiečių okupacines pajėgas. Tačiau šis padidintas jų piktumas, pasirodo, nėra jų sustiprėjimo ženklas. Paskutiniai rinkimai parodė, kad Japonijoje komunistai priėjo katastrofišką padėtį.

Valdantieji liberalinei partijai stipriai laimėjus rinkimus, kalbama, kad komunistų partija bus ištraukta.

Sovietų zonoje, Vokietijoje, birželio 5 d. išsprogintas kariš traukiny. Žuvo 12 kareivių.

ŠIOJE ŠALYJE

ACHESONAS, grįžęs iš Londono po konferencijos, susikvietė abėjus Kongreso rūmus į vieną vietą ir padarė pranešimą apie tai, kas buvo padaryta Londone. Tas pranešimas buvo perduodamas ir per radiją. Jame nebuvo girdėti nieko tokio, ko laikraščiai jau anksčiau nebūtų pranešę. Po pranešimo buvo keletas paklausimų, bet klausėjais buvo kaip tik tokie atstovai bei senatoriai, kurie paprastai su užsienio politika mažą ką bendra turi. Ir paklausimai daugiausia buvo atsitiktiniai, kaip, pavyzdžiui, "Ar Trygve Lie tikrai komunistas?" Tie, kurie užsienio politikos reikaluose turi svorio, nekėlė nei vieno klausimo. Manoma, kad daug svarbesni ir įdomesni pasikalbėjimai su Achesonu buvo uždaruose politikos komisijų posėdžiuose.

SOVIETŲ ŠNIPŲ tinklas gali būti gana plačiai išaiškintas. FBI tikisi netrukus sumti dar bent 10 šnipų grandinės dalyvių ir, gal būt, prieš pat pačios to tinklo viršūnės. Anglijoje suimtas Fuchs paspasakojo, kaip jis perdavinėdavo slapta žinias. Pavardės to asmens, kuriam jis perdavinėdavo, nepasakė: nežinojo ar nenorėjo pasakyti. Bet jis pasakė, kaip tas žmogus atrodė. Pagal tuos apsakymus FBI iš pradžių turėjo apie 5,200 įtariamų, bet logiškai tyrinėjami, tikrindami, kas kur kada yra buvęs ir kuris galėjo susitikinėti su Fuchsu, apsisusto tik ties keletu įtariamų, iš kurių pagaliau paaiškėjo vienas tikras - Harry Gold. Pamatęs, kad savo paaiškinimuose jis susipainiojo, pats prisipažino, kad priiminėjo tas žinias iš Fuchso ir toliau perdavinėjo. Jis, "vargšelis", manęs, kad tuo būdu daras gerą darbą, patarnaujas Amerikos sąjungininkui...

SEPTYNI RESPUBLIKONAI

senatoriai paskelbė tam tikrą pareiškimą, kurį jie patys pavadinė "Sąžinės Deklaracija", pasmerkdami tame pareiškime savo kolegos senatoriaus McCarthy veikimo būdą, kuriuo jis kovoja "prieš komunistų įsigalėjimą Valstybės Departamente". Tie senatoriai (iš vadinamos pažangiųjų respublikonų grupės) sakė: "Mes irgi esam respublikonai, bet visų pirma esam amerikiečiai. Mes norim savo partijos laimėjimo, bet nenorim, kad mūsų partija į tą laimėjimą būtų taik keturiais šmeižto raitininkais, kaip gasdinimas, nežinojimas, pataikavimas ir juodinimas." McCarthy tačiau į šitą kolegų pareiškimą nekreipia dėmesio ir sakosi vesias kovą prieš komunistus nędatsižvelgdamas, kas ir ką apie tai kalbėtų. Tuo tarpu Achesoną jis viešai pradėjo vadinti Amerikos "Raudonuoju Dekanu".

INDEPENDENCE, naujas 26 tūkstančių tonų Amerikos laivas, šiomis dienomis nuleistas į vandenį. Jis bus greičiausias pasaulyje keleivinis laivas.

ELEONORA ROOSEVELT išvyko į Norvegiją. Oslo mieste ji atidengs paminklą Franklin D. Rooseveltui.

BOSTON, MASS.

VIENAS ŽINGSNIS NUO KOMUNIZMO

Paskutinis ALT Bostono skyriaus valdybos posėdis buvo labai karštas. Tarp kitų klausimų buvo svarstytas tautinės srovės atstovų raštas, kuriuo pareikšta pasipiktinimas socialdemokratų atstovo redaktoriaus Janušio kalba, minint Nepriklausomybės sukaktį. Dėl to padaryta žygių, kad ateityje panašių nesupratimų iš prelegentų pusės iškilminguose minėjimuose nebūtų.

Vienas iš dalyvių pareiškė, kad diskusijos jam sudariusios įspūdį, jog kai kurie socialistai yra tik vienas žingsnis nuo komunistų.

NAUJAS ALT BOSTONO SK. PIRMININKAS

Tame pat posėdyje, atsisakius adv. J. Grigaliui, naujoju ALT skyriaus pirmininku išrinktas inž. Jonas Kasmauskas, kuris yra senesnės kartos atstovas, bet taip pat, kaip ir adv. Grigalius, didelio takto populiarus visuomenininkas.

BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS

Genocido sukaktį Bostono lietuvių kolonija mini birželio 18 d. Tuo reikalu ALT bendradarbiauja su tremtinių ratelio valdyba. Numatoma, kad tą sekmadienį šią lietuvių koloniją aplankys Bostono arkivyskupas R. Cushing. Mitinge-koncerte dalyvauti pakviesti latviai ir estai. Speciali delegacija aplankys žymesnius didžiosios amerikiečių spaudos redaktorius. Ta savaitę paskelbta lūdesio savaitė. ALT skyrius išleido atsisauki-

mą į Bostono ir apylinkių lietuvių, kuriame ragina:

1. Birželio 14-15 d.d. susilaukti nuo visokių pasilinksminių;
2. Birželio 14 d. susilaikyti nuo valgybos ir tos dienos uždaryti aukoti Tautos Fondui;
3. Birželio 18 d. organizuoti dalyvauti pamaldose už nukankintus lietuvių ir dalyvauti rengimuose susirinkimuose.

A. Narsutis

DETROIT, MICH.

SVARBUS SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, birželio 11 d., 10 val. ryto, šaukiamas Tėvynės Mylėtojų Draugijos 68 kuopos susirinkimas Armano svetainėje, 2386 24th St. Šiame susirinkime bus renkami delegatai į Seimą, be to, Seimui pateikiami sumanymai ir rezoliucijos.

Prieš metus čia buvo sumanyta steigti Kultūros Fondo skyrių, bet tas reikalas pasiliko kabančiu ore. Dabar dalis Fondo skyriaus steigimo iniciatorių yra pakeitę savo nuomonę: jie siūlo visą darbą, kurį apimtų Kultūros Fondas, jungti su TMD organizacija.

Todėl, kurie stoja už tų dviejų draugijų sujungimą ir kurie mano priešingai, — visi kviečiami atvykti į šį susirinkimą, kad galėtume gerai apsvaryti.

TMD 68 kp. Pirm-kas F. Motuzas

HARTFORD, CONN.

KONCERTAVO S. GRISKAITĖ IR V. MARIJOŠIUS

Mūsų kolonijos neturtingų tėvų dukrelė Suzana Griškaitė, prieš išvykdamą į Europą koncertuoti ir mokyti, apsilankė Hartforde pas tėvelius ir Hartfordo lietuviams surengė įspūdingą koncertą.

Koncertas įvyko gegužės 29 d. klubo auditorijoje. Repertuaras buvo įvairus, keturiomis kalbomis: lietuvių, anglų, prancūzų ir vokiečių.

Pianu solistę palydėjo Vytautas Marijošius. Besigėrėdami solistės dainavimu, nemažiau gėrėjomės ir V. Marijošiaus gabumu, nes retai matome jam lygių pianistę.

Mūsų kolonija davė tris lietuvių ir Amerikos scenai: Anna Kaskas, Metropolitan artistė, Birutė Ramoskaitė ir Suzana Griškaitė. Šios dvi seka Anna Kaskas pėdomis ir taip pat siekia operos karjeros, S.

Griškaitė, teko patirti, vyksta į Europą koncertuoti ir Miunchene mokyti muzikos bei vokiečių kalbos.

▼ Kapit. Vacl. Nenortas po gana sunkios operacijos viduriuose stiprėja ir tikisi po poros savaičių grįžti sveikas.

▼ Lietuvių parapija minėjo 50 metų įsikūrimo sukaktį sekmadienį, birželio 4 d. Buvo iškilmingos pamaldos bažnyčioje ir vakare bankietas mokyklos salėje.

Ypatingai pagerbtas klebonas prelatas J. Ambotas, šios parapijos kūrėjas.

▼ Atvyko nauja tremtinių šeima į Hartfordą — dr. Reklys su žmona pas Sekius.

▼ Jolita Gražulytė išvyko į Montreal, Kanada, pavišėti. Tikisi nupirkti tautinius rūbus vietos tautinių šokių grupei.

"D." Koresp MC

CHICAGO, ILL.

CHICAGOS TAUTININKAI MINĖJO METINES

Lygiai prieš metus, 1949 m. birželio 4 d. Chicagoje įsteigtas Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicago skyrius.

Metinių proga skyriaus valdyba sukvietė visuotinį susirinkimą nuveiktiems darbams apsvaryti ir tolimesnės veiklos gairėms apmesti.

Valdybos pirmininkas Linkus, darydamas nuveiktų darbų balansą, drauge nurodė metmenis, kas numatoma daryti. Iš pranešimo paaiškėjo, kad valdyba numato didelį planą kultūrinėje srityje, ypač ryšium su būsimos Dailės Parodos atkėlimu į Chicago.

Adv. Lapinskas padarė išsamią pranešimą apie buvusį Detroito apygardos atstovų suvažiavimą. Iš adv. Lapinsko pranešimo paaiškėjo, kad visur jaučiama Amerikos Lietuvių Tarybos veiklos stoka, kad Tarybos Vykdomasis Komitetas lyg ir įpuolęs į apsnūdimą, o gal būt, pavargęs, išsišėmęs. Visur laukiama veiklos pagyvinimo.

Dr. Biežis kalbėjo apie Ame-

rikos Lietuvių Susivienijimą, jo reikšmę lietuvių bei palaikyti. Taip pat buvo įdomu iš Biežio išgirsti skaičius, kuriuos Susivienijimas yra parėmęs nepriklausomos Lietuvos organizacijai bei pavienius asmenis.

Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas adv. A. Oliš, kuris taip pat yra Chicago skyriaus parys, savo žodyje pasidžiaugė skyriaus nuveiktais darbais ir palinkėjo, kad valdyba ir toliau tęstų tautinį darbą, tuo pačiu prisidedant prie Lietuvos išlaisvinimo.

Baigus susirinkimą, sekė meninė dalis su vaišėmis, kurias suruošė mūsų skyriaus narės-moterys.

Meninėje dalyje buvo gražiai atvaizduota vienerių metų veikla. Šia proga skyriaus valdybos vicepirmininkas A. Kalvaitis savo gražiaiame žodyje apibūdino Sąjungos pirmininko adv. A. Olio veiklą.

Meninę dalį atliko Vl. Vijeikis ir Mačys, sukeldami daug juoko.

Jūrelė

WATERBURY CONN.

PAVYKUSI LIETUVIŲ DIENA

Pirmasis Waterburio ir jo apylinkių susibūrimas po atvirą dangumį praėjusį sekmadienį buvo įspūdingas. Susirinko per 600 asmenų praleisti dieną, pasilinksinti ir dalyvauti šventėje. Tos dienos rengėjai — Lietuvių Radijo Valanda ir ALTS 3-ias skyrius — viską padarė, kad suvažiavusių nuotaika būtų gera.

Atvykstančius prie vartų sveikino didžiulis meniškas plakatas: Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse. Šventės aikštėje, išpuostoję įvairiaspalviais ženklais, plėvasavo Lietuvos ir Amerikos vėliavos. Ten pat buvo suorganizuotas įdomus bazaras: lietuvių ir anglų kalbomis knygos apie Lietuvą, dailiosios literatūros knygos ir tautodailės dirbiniai. Šventėje ypatingu rūpestingumu buvo patalinami pagandiniai parodos ženklai, vaizduoją pavergtas Pabaltijo tautas.

Ten pat ir Waterburio lietuvių parapija turėjo savo liuksusį automobilį, prie kurio kun. Čebatoris platino laimėjimo bilietus ir tuo prisidėjo prie šventės nuotaikų pajvairinimo. Tokia jo kolaboracija yra tikrai maloni ir sveikintina.

Iš Bostono numatytas šventės dalyvis rašytojas A. Gustaitis neatvyko. Bet užtat iš New Yorko atvyko konsulato atstovas A. Smutis. Jis pasakė įspūdingą kalbą. Visą programą vedė dr. M. J. Colney drauge su ALTS skyriaus pirmininke J. Stulginskaitė.

Reikia sveikinti rengėjus, kad

jie sugebėjo sutraukti tiek žmonių ir taip naudingai bei kultūringai juos užimti. Informuojama, kad toji diena davė per \$1,300 pajamų. Dabar belieka laukti sekančio panašaus lietuvių suvažiavimo, kuris įvyks rugsėjo 3 d. Linden Parke. V. Vitas

BIRŽELIO 14-OS REIKALU

Paskutiniame Tremtinių D-jos susirinkime, be kita ko, svarstyta birželio 14-os reikalai. Nutarta tą dieną, gedulo ir protesto ženklais, badauti ir nešioti gedulo šydu pridengtą tautinį ženkla. Ypatingą kitataučių dėmesį turės atkreipti lietuvių tremtinių susilaikymas nuo maisto darbovietėse. Norint prisidėti prie Lietuvos išlaisvinimo kovos, nutarta aukoti ta proga vienos dienos uždarbį.

Be to, nusistatyta masiškai dalyvauti minėjimo iškilmėse, kurias ALT rengia birželio 17 d., 8 val. v., parapijos svetainėje.

DAYTON, OHIO

MIRĖ J. SAKALAUSKAS

Gegužės 31 d. mirė Juozas Sakalauskas, 61 metų. Palaidotas Kalvarijos kapinėse. Amerikoje yra išgyvenęs per 40 metų. Kilęs iš Sintautų par., Šakių apsk. Liko žmona Franciska, dukterė Ruth, dvi seserys — F. Žilinskienė ir M. Drulienė.

Vėlonis yra buvęs tvirtas, žuolinis vyras, bet vėžio liga jį nukankino. J. A. U.

BROCKTON, MASSACHUSETTS

GRAZUS ARTIMO MEILĖS PAVYZDYS

Senas ateivis Adomas Jezukevičius toliau gražiai rūpinasi savo atskiviesta našle Račkauskienės su trimis mažais vaikais. Šios šeimos išlaikymui garantuoti kvietėjas turėjo užstatyti 1,000 dol. ir padengti su tuo daug susijusių išlaidų. Bet tai neišgąsdino geros širdies dūko. Priešingai, kai nelaimingoji šeima atvyko, jis ėmė rūpintis jos jukordinimu. Suradęs butą, jis tuoj pradėjo galvoti apie būtiniausių dalykų nupirkimą. Šiuo tikslu balandžio 30 d. Sandaros salėje suruoštas nelaimingosios tremtinės nauda pobūvis. Jame sudaryta našlei su mažais vaikais apie porą šimtų dolerių. Po būvyje dalyvavo arti 100 asmenų, daugiausia senųjų ateivių. Tremtinių į čia gimusių lietuvių tebuvo tik keli.

Pobūvyje Balionis savo kalboje Ad. Jezukevičių pavadino

auksaširdžiu, skubančiu pagalbon tiems, kurie jos reikalingi. Baigdamas kalbą, jis paklojo ant stalo nelaimingos šeimos reikalams penkinę ir kvietė kitus tai padaryti. Jo pavyzdžiui pasekė Zenkevičius ir kiti. Tremtinys P. Višcinis savo kalboje pažymėjo, kad lengviau yra duoti, negu imti. Jis dėkojo visiems lietuviams, padėjusiems ir tebedarantiems vargšams tremtinams Europoje ir Amerikoje.

Tiek Račkauskienės atskivietikslu balandžio 30 d. Sandaros salėje suruoštas nelaimingosios tremtinės nauda pobūvis. Jame sudaryta našlei su mažais vaikais apie porą šimtų dolerių. Po būvyje dalyvavo arti 100 asmenų, daugiausia senųjų ateivių. Tremtinių į čia gimusių lietuvių tebuvo tik keli.

BALTIMORE MD.

PRIE LIETUVOS ŽUOLO

Marylando sostinėje — Anapolio miestelyje, 27 mylios nuo Baltimorės, ant pačių įlankos krantų, 1936 metų gegužės 17 dieną buvo pasodintas iš Lietuvos atvežtas žuolas.

Šito sumanymo autorius ir įvykdytojas yra dabartinis SLA pirmininkas adv. dr. W. F. Laukaitis.

Žuolas yra pasodintas Gubernatoriaus rūmai. Šie rūmai statyti dar okupacinės anglų valdžios. Gegužės 28 d., 11 val., rūmų didžiojoje posėdžių salėje įvyko keturioliktoji metinė žuolų aplankymo šventė, kurioje dalyvavo Gubernatoriaus Lan, Ministras Žadeikis, prof. Stanka ir daug baltimoriečių.

Po eilės kalbų (Gubernatoriaus Lan, Ministerio P. Žadeikio, adv. N. Rastenio, Leg. kom. A. Dranginio, kun. P. Dambausko, dr. Virkučio ir Tr. Dr-jos pirm. Brazausko), priimta rezoliucija senatoriui, prašanti greičiau patvirtinti Genocido konvenciją. Po to Br. Jonušo vedamas choras padainavo Pabuskim iš miego — Žilevičiaus, Ant tēvelio dvaro — Šimkaus, Einu per kiemą — laudies daina, Keliu eju — Adomavičiaus ir Valio, dalgele — Strolis.

Žuolų aplankymo šventę rengė Baltimorės Amerikos Lietuvių Taryba. Šventei vadovavo ALT skyriaus pirmininkas J. Miceika.

A. Č.

LAWRENCE, MASS.

RAUDONŲJŲ LIZDAS

Atvykus į JAV naujiems lietuviams, kurie yra gyvi komunistų skelbiamu tikrojo "rojaus" liudininkai, tie rusiškojo "rojaus apaštalai" pasijuto blogai. Nei Bostone, nei Worcesteryje, nei New Britaine jie negali skelbti savo melagysčių, negali su naujai atvykusiais ginčytis, nes visa, ką jie sako ir žada, yra tik grynas melas, kuris sudūžta su sidūras su tiesa. Prieš teisybę veikti raudonieji nepajėgūs.

Visai kita vieta prie Lawrence-Methuen. Čia komunistai įsivertinę stipriai. Turį savo Maple Park su svetaine. Čia susikonsultavo visos N. Anglijos komunistų veikimas. Dauguma į Lawrence atvykusių lietuvių yra patekę į "nelaisvę". Dauguma jų yra neorganizuoti ir todėl negali išplėsti jokios veiklos, o dėl to raudonieji ir galėjo čia susisukti lizdą savo judošiškiems darbams.

Arlingtonas

Padėkite surasti

Ieškau ARMONO Miko ir jo vaikų — Marės, Ellos ir Miko. Armonas Mikas yra kilęs iš Jotpetrių kaimo, Tauragės apsk. Į JAV atvyko jis prieš 39 metus. Žinantieji praneškite: Ana Margienė, Route 1, Box 18, Alice, Texas.

PRAŠO ATSLIEPTI

Dipl. inž. Ks. KAUNAS, prašau rašyti: Antanui Masevičiui, c/o Mrs. C. Trombley, Chazy, N.Y., Feb. 1150.

USINAS, gyvenęs Vokietijoje, Traunsteine, prašau rašyti: Antanui Masevičiui, c/o Mrs. C. Trombley, Chazy, N.Y., Feb. 1150.

SAVO ADRESĄ,

rašydami DIRVAI, parašykite labai aiškiai pačiame laiške. Dėl neaiškumo ar klaidos Jūsų parašytame adrese Jums siunčiami laikraščiai ar knygos grįžta atgal ir neturime kaip Jums apie tai pranešti.

ŠTAI VASARVIETĖ,

kurioj atostogaudami lietuviai gali pasijusti

vasarą .. Palangoj!

Stony Brook Lodge Tel.: Stony Brook 586

Čia priimami ir didesni pobūviai. Ideali vieta gegužinėms. Rezervuodami kambarius atostogoms arba norėdami daugiau informacijų, rašykite:

Pr. Lapienė, POB 526, Stony Brook, N. Y.

LOS ANGELES, CALIFORNIA

STEIGIAMOJO SEIMO SUKAKTIES MINĖJIMAS

Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos, Los Angeles kuopa, gegužės 27 d. surengė Steigiamojo Seimo sukakties minėjimą. Po kuopos pirm-kos inž. Draugelio įvedamojo žodžio, prof. M. Biržiška ilgesnėje savo kalboje nurodė Steigiamojo Seimo atliktų darbų reikšmę tolimesnei Lietuvos valstybinio gyvenimo raidai ir atmetė kai kieno daromus Steigiamajam Seimui priekaištus, kurie didžiausia dalimi neturį rimto pagrindo.

Žurnalistas Trumpa minėjimo dalyvius supažindino su dviejų socialistų, jau nukeliavusių į amžinybę, asmenybėmis: anglų darbiečiu Laski ir prancūzų socialistu Leonu Blumu.

Inž. Draugelis skaitė ilgesnę paskaitą tema "Socializmas ir jo kritika".

Minėjime-susirinkime, be kuopos narių, dalyvavo ir nemažas svečių skaičius.

PIETUS PROF. M. BIRŽISKAI PAGERBTI

Gegužės 28 d. Los Angeles lietuviškosios organizacijos surengė prof. M. Biržiškai pagerbti ir su juo susipažinti pietus, kuriuose dalyvavo per šimtą žmonių.

GRĮZO IŠ JAPONIJOS

Los Angeles lietuvių visuomenėje žinomų veikėjų Račkų sūnus Klaudijus neseniai grįžo iš Japonijos, išbuvęs ten puspenktų metų. Klaudijus Račkus yra Amerikos jūrų laivyno karininkas. Baigęs tarnybą laivyne, jis buvo Amerikos karinių pajėgų vadojų bėse Japonijoje pakviestas pasilikti ir toliau Japonijoje, kur jam buvo pavestos atsakingos pareigos. Iš Japonijos Klaudijus Račkus parsagabeno retų suvenyrų, tarp kurių ir vieną japonų karinį šalmą trijų šimtų metų senumo.

V Bakūnas

Išvykdamas atostogų su šeima, pranešk DIRVAI savo adresą — gausi laikraštį ir atostogaudamas.

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Amsterdam, N. Y.

M. Zidonis, 260 Locust Ave.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas, 4418 So. Hermitage Ave.

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas, 314 Walnut St.

New Yorke - Brooklyne

Antanas Sodaitis, 57-56 63rd St., Maspeth, N. Y.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas, 514 Euclid Ave.

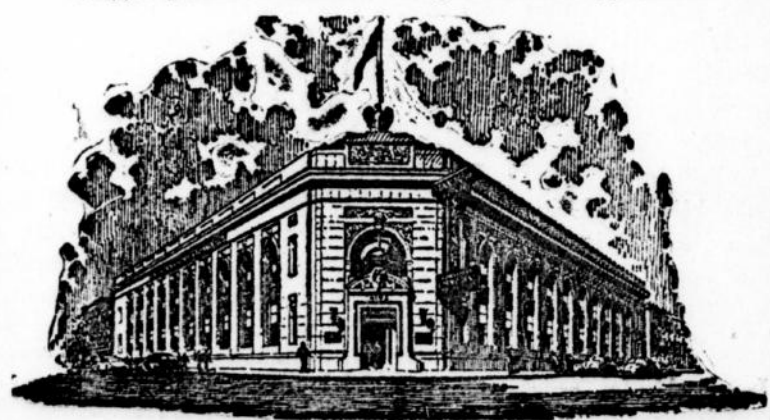
Anglijoje

Jonas Palšis, 10, Warrel's Terrace, Bramley-Leeds.

Australijoje

Povilas Lukošūnas, 178 Wakefield St., Adelaide, S.A.

Taupyti galima ir laisškai! Prašykite informaciją paštu!

STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASS'N.

PIGIOS PASKOLOS NAMAMS

TAUPYK SAUGIAI ... mes per 41 metus visiems išmokėjome pareikalavimus

Turtas per 25 milijonus dolerių. Atsargos fondas per 2 1/4 milijono U. S. Government Securities ir grynais pinigais per 12 milijonų

STIPRIAUSIA TAUPYMO ĮSTAIGA CHICAGOJE

Federal Savings & Loan Insurance Corporation narys

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT & MGR.
4192 Archer Avenue Chicago 32, Illinois
TELEFONAS: VIrginia 7-1141

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4.
Trečiadieniais nuo 9 iki 12 dienų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 vak.

KAS ir KUR

- Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto delegacija — M. Krupavičius, Vcl. Sidzikauskas ir J. Brazaitis išvyko Italijon. Ten tikisi pasimatyti su Italijos vyriausybės žmonėmis, su Vatikano politikos tvarkytojais ir pasitarti su ministru St. Lozoraičiu.
- Dail. L. Vilimas, lietuvių dailininkų tremtinių parodos organizatorius, šiuo metu gyvena Rochester, N.Y.
- Dabartinę Venecuelos Lietuvių Bendruomenės centro valdybą sudaro: Jurgis Bieliūnas, kun. A. Sabaliauskas, Vladas Venckus ir Juozas Kukanauza.
- Venecuelos Lietuvių Bendruomenės ruošiasi išleisti savo metraštį. Metraštį redaguos Antanas Diržys. Jo išleidimą finansuoja J. Bieliūnas.
- Bronius Daunoras Anglijoje, Coventry, turi suorganizavęs nedidelę "Nidos" spaustuve. Toje spaustuvelyje atspausa R. Spalio knyga "Trylikla nelaimių".
- Klaipėdos krašto vokiečiai, dabar gyveną Vakarų Vokietijoje, ten leidžia laikraštį "Memeler Dampfboot". Redaktoriui pasirašinėja F. W. Siebert, o jo pavaduotoju H. A. Kurschat. Laikraštis pasisako prieš lietuvių interesus ir Klaipėdą skiria Vokietijai.
- Vokietijoje esančio vienintelio lietuvių laikraščio LIETUVIS redaktorių V. Meškauskas ruošiasi artimiausiu laiku emigruoti į JAV. Jo vietoje numatomas laikraštinkas Simas Miglinas.
- J. Dovydaitis, gyvenąs Lietuvoje, išleido knygą "Voratinkliai plyšta". Knyga parašyta pagal visus komunistų partijos reikalavimus.
- Dail. V. Rato paroda Australijoje praėjo su dideliu pasisekimu. Vakarų Australijos oficiozas "The West Australian" rašo: "V. Ratas yra su pasaulinio masto reputacija, didelės individualybės medžio raizytojas ir iliustratorius."
- Vokietijoje, Bavarijoje, gegužės 8 d. mirė Pranas Povylus, Lietuvoje buvęs aktyvus visuomenininkas ir Kėdainių miesto burmistras.
- Amerikos Lietuvių Ekonominė konferencija, ketvirta iš eilės (pirmoji buvo 1930 m., antroji — 1932, trečioji — 1939), išrinko naują valdybą: I. P. Varkala — pirmininkas, A. Rudis — vicepirmininkas, A. Baliūnas — sekretorius ir J. Mozeris — išdinkas.
- Lietuvių studentų draugija Kanadoje liepos 2 d. ruošia Lietuvos Operos solisčių koncertą.
- BALF pirmininkas kan. J. Končius birželio 1 d. laivui Queen Elizabeth išvyko į Europą. Balf pirmininką pavaduoja Juozas Boley.
- Šį pavasarį suėjo dešimt metų, kaip Panemunės sanatorijoje, Kaune, mirė pulkininkas A. Mačiuka.
- Toronte, Kanadoje, gyvenantieji lietuviai birželio mėn. skaudžiusius įvykius minės drauge su latviais ir estais.
- Toronto, Kanadoje, susiorganizavusių lietuvių inžinierių draugijos valdybą sudaro: J. Šližys, J. Dragašius, A. Šalkauskas, L. Stankus ir St. Kryževičius.
- Lietuvių tremtinių tarpe, Vokietijoje, buvo visa eilė našlaičių. Padedant patiems tremtiniais ir JAV lietuviams, visi susirado globėjus. Šiuo metu Vokietijoje dar yra 7 lietuvių našlaičiai, kurie artimiausiu laiku išplaukia į JAV.

• Du lietuviai — Elena Zabauskaitė ir Vincas Vaitekūnas — gavo stipendijas Ontario College of Art, Kanadoje. Jie parinkti, kaip geriausiai studijuojantieji.

• Viena Worcesterio, Mass., aikštė pavadinta Jurgelio vardu. Šis jaunas vyras šio karo metu žuvo Pacifike, kovodamas su priešais.

• Hypatia ir Violeta Yčaitės birželio 9 d. Columbia Universitete, N.Y., baigia bibliotekininkų mokslus. Hypatia Yčaitė yra baigusi ir Ann Arbor, Mich., Universitete literatūros ir istorijos mokslus. Ji apie šešerius metus yra dirbusi Lietuvos Pasitintinybėje, Washingtone. Violeta Yčaitė taip pat yra baigusi Columbus, Ohio, Universitete bendrojo išsilavinimo skyrių.

• Martynas Yčas, studijuojas California Universitete, birželio 9 d. gauna filosofijos daktaro laipsnį. Jo specialybė — biologijos mokslai.

• Lietuvių Kultūros Fondas Australijoje paskelbė knygų aukojimo vau. Knygos renkamos steigiamai bibliotekai, kuri tarnaus visiems Australijos lietuviams.

• Adelaidėje, Australijoje, įsikūrus R. Maziliauskas pradėjo prekiauti įvairiais biuro reikmenimis: rašomosiomis mašinėlėmis, rotatoriais ir kt.

• Pasizymėjęs šachmatininkas ir spaustuvininkas Kazys Škema iš Vokietijos atvyko į Bostoną, Mass.

• Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga savo namams Londone pirkti kaseje turi jau per 3,000 svarų. Bet ši suma dar neleidžia įsigyti geresnių namų. Reikia, mažiausia, dar 2,000 svarų.

• Mažosios Lietuvos Tarybos prezidiumas, esąs Vokietijoje, išleido atsisaukimą į viso pasaulio lietuvių, prašydamas savo darbui materialinės paramos.

• Jonas Pyragius, apsigyvenęs Pietų Australijoje, Adelaidės Sklandymo klubo pakviestas įstruktūromi.

• Daktaras Vaclo. Tumasonis, Lietuvoje ir Vokietijoje pasižymėjęs sudėtingomis ir sunkiomis operacijomis, išlaikė reikiamus egzaminus ir gavo teisę verstis savarankia praktika. Jis gyvena Chicagoje, Marquette Parke.

• Melbourne, Australijoje, susiorganizavusių lietuvių chorą vedą Albertas Čelna.

LIETUVIŲ DIENOS

— Aš nesuprantu, kaip jūs čia galvojate ir kaip skaiciuojate, kad net iki keturių nemokate uskaiciuoti! — tarė vienas skaitytojas, paskaitęs straipsnį apie NEMUNĄ.

— Pagal Jūsų "rokundas", tai NEMUNAS tik antras lietuviškas žurnalas Amerikoje, šalia "visų lietuvių" žurnalo, kuris irgi čia tik šįmet pradėjo eiti. O kur gi MARGUTIS, kur LIETUVIŲ DIENOS?

Žinoma, jei tas skaitytojas žurnalais vadina visus periodinius leidinius, išeinančius rečiau, kaip kas savaitę, tai ir jis dar kiek apsirinka. Yra dar ne tik MARGUTIS su LIETUVIŲ DIENOMIS, bet ir SV. PRANCIŠKAUS VARPELIS, ir LIETUVIŲ NAUJIENOS, ir LAIVAS, ir dar, turbūt, šis tas...

Bet ne tik šių paskutiniųjų, o ir LIETUVIŲ DIENŲ bei MARGUTIO nesikirame į tą pačią kategoriją, kurioje yra ALDAI arba NEMUNAS.

Žinoma, čia reikėtų sustoti prie pavadinimų prasmės. Žurnalas yra prancūziškas žodis ir tiesioginė jo prasmė būtų "dieninis". Prancūzai kaip tik ir vadina žurnalais tik dienraščius.

Bet lietuvių kalboje, nusiūrijus; kai kurių kaimynų tradicijas šioj srity, žurnalo vardas prigijo tik rečiau (jokiu būdu ne dažniau kaip kartą per savaitę) išeinantiems, storesniems leidiniams, kurių svarbiausia ypatybė yra, kad jie ne-sivaiko informacijų apie naujausius įvykius, bet yra daugiau pasvesti įvairių visuomeninių, politinių bei pasauližinių, meninių ar mokslinių problemų gilesniam svarstymui, literatūros kūrinių skelbimui ir kultūrinio gyvenimo informacijai.

Kita rūšis rečiau išeinančių periodinių leidinių greičiau nusipelnė Amerikoje populiarus magazino vardo.

Magazinas tiesiogiai reiškia — sandėlis... Periodiniams spaudos leidiniams tas vardas pradėta taikyti, tur būt, dėl to, kad tie leidiniai stengiasi sudėti "visuotinę po truputį", tad ir susidaro "įvairių dalykų sandėlis". Kai kurie tokie "sandėliai", arba "magazina", esti labai idomūs paskaityti ar bent pavartyti, bet jie niekad nėra tas pats, ką mes esame pratę vadinti žurnalu.

Lietuvių kalboj žurnalui įprasta vadinti tokį periodinį leidinį, kuris skaitytojui duoda medžiagos ne tik šiaip sau pasiskaityti, bet ir pagalvoti, kuris atskirais klausimais praplečia skaitytojo akiratį, kuriame skaityto-

Turinyje laikomasi srovinių neutralumo dvasios. Tačiau, kaip žinoma, neutralumas yra visokių atspalvių: griežtas neutralumas, nepalankus neutralumas, palankus neutralumas... LIETUVIŲ DIENŲ neutralumas srovinių atžvilgiu yra neabejotinai palankus katalikų srovei.

LIETUVIŲ DIENOS spausdinamos gražiam popieriui ir techniškai gerai sutvarkytos, ne-skaitant lietuviškų ženklų trūkumo kai kuriose antraštėse.

Principas, kad "kiekvienas nori matyti savo vardą laikraštyje", LD redakcijai irgi, matyt, gerai žinomas ir jo stengiamasi gana plačiai laikytis. Todėl čia rasi ir apie vašes su kalakutienu bei dešromis, rasi, kas susižėdė, kas iš ligoninės grįžo, kas turi didžiulę mėsos prekybą... žinoma, toliau nuo minimų asmenų gyvenančiam skaitytojui tokios žinios yra tuščia vieta. Visus skaitytojus šiuo būdu patenkinti (tai yra, visada apie juos ar jų geras pažintumas ką nors paminėti) jokiam laikraščiui neįmanoma. Bet... Reikia būti labai stipriam, kad galėtum atsisakyti nuo pataikavimų mados...

Sustoji ir susimąstai truputį, kaip ties antrašte "Mūsų dienų knygnešiai"... Šiuo vardu LD redakcija pakrikštijo savo platintojus. Tiesa, tai ne LD išradimas: į tą vardą pretenduoja ir knygų leidėjai, ir jų pardavinėtojai... Atidarė kas nors kioską, kompiuterio pardavinėti, priėmė į savo krautuvėlį keletą laikraščių atskirais numeriais (už nuošimtį) pardavinėti, priėmė kas vieno-kito laikraščio prenumeratą — jau ir knygnešiai... Taip, tie visi darbai yra puikūs, bet knygnešio vardas mūsų tautos istorijoje yra toks reikšmingas, toks didelis, kad kažin ar gera jį nupiginti, vartojant per plačiai...

LIETUVIŲ DIENŲ leidimas, taip gausiai ir įspūdingai iliustruotas, yra gerbtinas ir palaikytinas užsiužimimas. Vis dėlto tai nereikia, kad jos gali patenkinti stipresnio dvasinio peno alkaną skaitytoją. Tokio skaitytojo akys todėl ir krypstą į ALDUS, į NEMUNĄ... Ar jie patenės alkančius, pareis nuo to, kiek tų išalkusių bus.

Savotiškas dalykas spauda: juo daugiau išalkusių, juo jai lengviau juos pasotinti... Ir priešingai, kai išalkusių per mažai, tada nei tų pačių negali patenkinti...

V. R.

RAŠALO AŠAROS

Bronys Raila

Ilgą iešmą bedrožiant...

Taip tiesiai ir pradėjime nuotuos lietuviškos patarlės: ilgą iešmą bedrožiant, šuo kepsnį nušė...

Nuo žilos senovės lietuvių reikšė, kaip puikus gyvenimo praktikai. Mokėjo sukurti ir gana ilgai išlaikyti labai didelę valstybę. Patys turėjo ir kitoms tautos davė visą eilę geriausių valstybininkų, administratorių, karvedžių, juristų ir poetų. Tokią Lenkiją pirmasis ant kojų pastatė Lietuvis Jogaila, o po kelių šimtų metų iš naujo atstatė vėl lietuviško kraujo Pilsudskis...

Savo atkurtoje nepriklausomoje valstybėje taip pat nebuvo vien romantikai. Mūsų ūkio parizangos, administracijos, kultūros darbo tempas, bendras standarto pakėlimas nedarė gėdos, palyginus su kitomis tautomis. Lietuvis galėjo ir mokėjo būti praktiškas.

Bet jei tauta sukūrė tokią patarlę, matyt, vis būdavo mūsų tarpe elementų, kurie mėgdavo tik svajoti ir planuoti — ilgą iešmą droždavo. Beplanuodami ką kepti, taip persiplanuodavo, taip jau ilgą iešmą droždavo, kad šuo kepsnį nunešdavo iš pamosės. Tąja savybe lietuvis kartais, matyt, pasižymėdavo Tėvynėje, o ypač patekęs į svetimus kraštus.

Svetur mes be galo pasinėšę kurti visokius "milžiniškus organizacinius aparatus". Retai mėgstame pasitenkinti mažu, vadinasi tuo, ką dar neabejotinai galėtume įvykdyti. Mums tuoj reikia valdžių, seimų, daugiau partijų, negu turėjome, reikia "iso pasaulio lietuvių bendruomenės organizacijų su komitetais, komisijomis, tarybomis, apygardomis, skyriais, įgaliotiniais, reiklia bent dešimties draugijų, komitetų ir fondų, užsibrėžusių dirbti tą patį darbą..."

Visam tam sugaistama labai daug laiko, sueikvojama ežerai energijos, užsibrėžiamas ir išvystomas be galo platus "veikimas", parašomi nuostabūs įstatymai, kongresuose priimamos turiningiausios rezoliucijos. Dažnį niausia viskas tuo ir pasibaigia, tarsi mums "garbė neleistų" gaišti mažiau laiko vaidinimams bei veikimo pramogoms, užuot užsibrėžus kuklius, bet realius tikslus, kuriuos pajėgtume ir norėtume įgyvendinti.

Štai kultūrinės lietuvių veiklos Amerikoje klausimas — mūsų rasės ir dvasios išlikimo ba-

žė, mūsų variklis kovoje už Lietuvos atvadavimą, mūsų "affidavit of support", kuris gali būti pareikalautas iš norinčių sugrįžti į išlaisvintą Tėvynę...

Dėl to daug rašome ir planuojame, ir sumanyjau jau nemaža išgrįstame. Bet kiek turime valsių, tai jie yra tik pavienių kūrybinių ir aktyvių asmenybių darbas. Kai dėl manęs, tai vis labiau darsus abejingas tada, kai kas pradeda nuo sumanyimų bei planų, kurių šaknys ne žemėje, o aukščiau debesų. Taip gražiai spindi ir akis apakina, kad vilties nebeįmatyti...

Aš visuomet išsigastu, kai susipažįstu spaudoje su kokiais nors visuomeninės ir kultūrinės veiklos planais, kuriuos įvykdyti gana nelengvai sugebėtų tik mūsų laisvos valstybės švietimo ministerija arba žydai... Knygų leidimas, visokios premijos, žurnalai, bibliotekos, kultūros namai, chorų, teatrų, ansamblių, baletų, institutų, mokyklų išlaikymas ir rėmimas, beveik pensijos tautos veteranams... Ir tt. ir tt.

Tai be galo gražu ir tai visų mūsų svajonė. Tuo šiek tiek tikėčiau, jeigu būčiau kurios gerai organizuotos ir drausmingos katalikų parapijos klebonas arba marijonų ordino vienuolis ir jei nebūčiau skaitęs SLA "trumpojo istorijos kurso", iš kurio galima susipažinti, kaip šį turtinčiausią Amerikos lietuvių organizaciją "statė" imigrantų namas arba "vežė" iš Buenos Aires ligoninės į Ameriką ausrininką poetą Andrių Vištelį... Arba ir kaip dabar steigia "Tautinę Fondaciją"...

Štai Tėvynės Mylėtojų Draugija... Kaip konservatorius, visą laiką jaučiu šiai senai Draugijai, Kudirkos raštų leidėjai, didelę simpatiją ir meilę. Jos pagrindai nedaug pasenę ir šiandien, o narius būtų galima atjauninti.

Nepersinais skaičiaus straipsnių apie TMD sumanymus, parašytą paties jos pirmininko Mr. Walter M. Chase. Pagal pavarde tai, matyt, senas šimtaprocentinis amerikietis, greičiausia lietuviškos kilmės iš motinos ar iš senelių pusės, tačiau didelis ir nuosirdus mūsų patriotas, susirūpinęs išlaikyti lietuviybę Amerikoje dar bent 50 metų...

Būsimame TMD seime Baltimorėje jis pasiūlys: įkurti Kultūrinį Fondą, įsteigti Kultūros Kolegiją kultūrinei veiklai planuoti, Centro Komitetą sudaryti iš rinktinių kultūrininkų, veiklių žmonių... Be abejo, tai tik maža dalis visų pasiūlymų. Lauktina daug garbės vietų, titulių ir garbės pareigų, lauktina turinčių ir skambių rezoliucijų, pagerintų įstatų, lauktina ir jaudinančių manifestų...

Man iš pilkosios masės būtų nepatogu neparemti tokių gražių sumanyimų. Taigi remiu ir paremiu... Tik labai prašau dovanoti, kad mano iešmas tegali būti visai trumpas. Kad negaisinti laiko "akademiniams diskusijoms", norėčiau striukai pasiūlyti, jog, aptarus visus reikalus, išrinkus visus komitetus, komisijas, kolegijas, įkūrus Fondą ir priėmus rezoliucijas, sveikinimus bei padėkas, — nubalsuoti dar vieną nutarimą, kurį nors ir labai labai sunkiai nuo ateinančio rudens, vasaros karščiams pasibaigus, tikiu, būtų galima pradėti vykdyti, būtent:

— Išleisti per metus po dvyliką lietuviškų knygų ir realiai paremti jau einantį kultūros žurnalą NEMUNĄ.

Nors ir labai menkintis pasiūlymas, bet prašyčiau leisti ateinančią savaitę dėl jo pralieti dar vieną ašarą.

V. Skinka

ŠURUM-BURUM

Ką šitie du žodžiai reiškia, iš esmės aš nemokėčiau paaiškinti, bet kad dėl jų yra nemaža bėdos, tai jau įsitikinau.

Keturias dešimtis su viršum metų mūsų miestelio Jonas žūrėjo į vieną pusę, o Petras į kitą.

Ir pirmas ir antras iš geros širdies link giminių ir negiminių — išsirašė tremtinių. Aprėdė, aptvarkė atvažiavusius tremtinius ir, kaip pridera gerų žmonių tarpe, užvedė kalbą apie politiką.

Kožnas sponsorius neturėjo mažiausios abejonės, kad jo išplėštas iš skurdų nagų Dievo Paskaitėlis lietuvių tarpusavio "kniūvynėse" jau vien iš dekingumo stos sponsorius pusėj ir jau šiek tiek nuvargusiam ilgų metų kovoj dēdei Jonui, kaip koks liūtas, padės nugalėti politinį priešią Petrą.

Bet visai nelauktai paaiškėjo, kad tie fiziškai išvargę tremtiniai atsivežė kaž kokį užsispyrimą, kurių nelinksta net iš dekingumo savo garadariams...

Pirmiausia tai pastebėjo progresyvus dēdei Jonas.

— Ar teisybė, kad Lietuvos kariuomenė buvo apiplėšus, nusiskurus?

— Neteisybė, buvo gerai apredyta, — atkerta tremtinys.

— Ar teisybė, kad Lietuvos prezidentas nemokėjo kalbėti lietuviškai, o tik gudiškai?

— Melas!

— Na, palauk, — galvoja dēdė, — tuoj pažiūrėsim; ar tu, vyruk, ne fašistas! Ir klausia:

— Kaip manai, kuri kariuomenė geresnė: vokiečių ar rusų? — Kaip galima ir lyginti vokiečių su tais driskiais?

Po šito giminiško pasikalbėjimo tremtinys pas dēdę neišsilaukė, vidutiniškai imant, ilgiau kaip tris dienas ir, pasiėmęs savo mantą ir vaikus už rankučių, išmaršuoja laiptais žemyn, kad atsimitų, jog geriausia pasau-

ly turi būti ruskiai ir jo dēdė sponsorius.

Nusivylė ir dēdė Petras pamatęs, kad jo išrašytieji nepakeitė encėvės ženkliukų į parapijines draugijos narių knygučes. Susirinkime, kaip įprasta, tremtiniai buvo veikėjo pasveikinti, pavadinti mokytais ir pakviesti stoti į jo, nemokyto pirmininko, vietą:

— Iš jūsų veidų matau, kad visi esate katalikai, užtat siūlau pasivadinti katalikų rateliu ir įsirašyti pas mane.

Bet tarp katalikų atsirado ir pora liuterionų, reformatas nuo Biržų ir mahometonas nuo Alytaus. Pasiūlytas gražus vardas, kaip nepritaikomas, atkrito.

Nepritaikę armu, pirmininkas ėmėsi kitos taktikos: lankė kiekvieną tremtinį namuose, dėkė savo pažįrus ir ta pačia proga taisė už tris dolerius alieji-nius pečius, kad nerūktų.

Nežinia, ar kad pataisyti pečiai vistiek rūko, ar dėl kita-

ko, bet tremtiniai neskubėjo dėti į jo vienintelę gerą kovai su bolševikais organizaciją. Dar blogiau — jie išsisklaidė įvairiose organizacijose...

Visus apėjęs, dēdė Petras paskelbė, kad iš šimto atvykusių tik vienas yra padorus žmogus.

Kitiems, esą, pirmoj vietoj tėvynė, o Dievas antroj. Jie yra prakeikti bolševikai, tautininkais, socialistais ir kitokiais...

Nuo šito momento prasidėjo pas mus šurum-burum.

Pirmiausia iš sakyklos buvo pasiūlyta, kad tremtiniai važiuotų atgal, iš kur atvažiavę.

Pastarieji užprotestavo. Sako, Dievo vietą tai mes žinome, o dēdės ir tėtos... ne visi gali drauge su Dievu sutilpti: kai kuriems tenka trylikta, o kai kuriems ir aštuoniolika vieta.

Kai tremtiniai rengė Vasario 16-sios minėjimą, buvo raginama neiti į jį, o visi buvo kvie-

DIENOS KLAUSIMAI

Redaktorius VINCAS RASTENIS, 6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Tel.: EN 1-4486, ar HE 1-2447

ŽAIZDA

PEREITĄ kartą užsiminėme apie kai kuriuos, mūsų mūsų manymu, nereikalingus keblumus, apsunkinančius Vliko veikimą. Tuo pačiu metu mus pasiekė Mažosios Lietuvos Tarybos Prezidiumo atsisaukimas, kuris primena dar vieną atvirą žaizdą mūsų viršūnėje.

Mažosios Lietuvos veikėjų atstovas negavo vietos Vlike, nors mažiausiai pusė Vliko narių buvo palankūs tokio atstovo įtraukimui. Iš minėto atsisaukimo patiria, kad yra ir labai praktiškos to neįsileidimo pasekmės. Jei Vliko veikla paremiama įvairiuose pasaulio kraštuose lietuvių suaukotas centais, tai Mažosios Lietuvos Taryba šiuo metu neturinti jokio savo uždavinio finansuoti. Todėl jie ir kreipiasi su labai paprastu prašymu: kai aukosite Lietuvos Išlaisvinimo Fondan, tai neužmirškite ir Mažosios Lietuvos Išlaisvinimo Fondo...

Daugeliui kils klausimas: ar dar reikia kokio atskiro veikimo Mažosios Lietuvos išlaisvinimo reikalų? Juk, jeigu jau visa Lietuva galės būti išlaisvinta, tai ir Mažoji Lietuva, kaip jos dalis, nebus palikta, ypač, kad ji gi geografiškai arčiausia, tai jau, reikia tikėtis, galės būti kaip tik pati pirmoji išlaisvinta...

Zinoma, taip dalykus įsivaizduoti būtų visiškai klaidinga. Šiandien ne tik Mažosios Lietuvos Taryba, ne tik Vlikas, bet net didžioji Atlanto Sąjunga Lietuvos okupantų dar neapsiima išvaryti lauk. Todėl šiandien tenka daugiau rūpintis apie palankumo palaikymą mūsų reikalui ir savo turimų jėgų išsaugojimą.

Kaip tik šioje antroje uždavinio dalyje bendrai Lietuvos ir specialiai Mažosios Lietuvos reikalai jau skiriasi. Iš Mažosios Lietuvos kilę lietuviai tebėra daugiausiai Vokietijoje. Tie, su kuriais jiems dar nepriklausomos Lietuvos laikais teko daugiausiai kovoti, dabar irgi yra Vokietijoje ir veikia. Hitleriui Klaipėdą iškilmingai perdavęs Schreiberis sėdi Vakarų Vokietijos sostinėje Bonnoje ir užima viceministerio tremtinių reikalams vietą. Buves Klaipėdos vokietininkų laikraščio "Memeler Dampfboot" leidėjas ir eilė buvusių jo redaktorių vėl Vokietijoje leidžia tą patį "Dampfboot" ir nuosekliai, neatlaidžiai kovoja už Mažosios Lietuvos išlaisvinimą iš bolševikų tik tam, kad ji būtų prijungta prie Vokietijos. Visa eilė buvusių Klaipėdos nacių vadų veikia šiuo metu išjuose, kad aplink save sutrauktų iš Mažosios Lietuvos kilusius žmones ir juos antspauduotų savo vokiškais antspaudais. Ir, savaime suprantame, viską daro, kad tie, kurie jaučiasi ir sakosi esą lietuviai, būtų sumurdyti, prispausti iki tiek, kad jiems praeitų paskutinis noras prisipažinti lietuviams.

Šioje ypatingoje padėtyje ir priemonės turi būti specialios. Mažosios Lietuvos veikėjai geriau pažįsta savo krašto žmones, jiems pritinka rūpintis juos užtarti nuo senųjų persekiotojų.

Bet jie turi turėti šokių tokių priemonių tam reikalui, jie turi turėti ir moralinio autoriteto. Jie norėjo ir tikėjosi to autoriteto įsigyti, būdami bendro Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto dalimi. Bet proporcingai išsikačiamai užtrenkė duris. Bonnos vyriausybė neužtrenkė durų Schreiberiui, o Vlikas...

Galima suprasti, kad tik labai užkietėjęs lietuvis tokiose aplinkybėse, kad ir skaudžiai užgautas, nusišuka nuo lietuviškumo. Svyruojančius sunku bėpalaikyti, nes tiems atrodo, kad čia, pas lietuvių, jų nepageidauja, o vokiečiai kviečia, ir visai realiai kviečia...

Mažosios Lietuvos veikėjai, netekę nei tos moralinės, nei materialinės paramos iš viršūnės, kreipiasi į visus, kreipiasi į visame pasaulyje išsiskirsčiusius lietuvių, bent atskirai, be tarpininkų jiems padėti... Štai kur yra žaizda mūsų susiorganizavime!

Atskirai organizuoti pagalbą Mažosios Lietuvos Tarybai, ypač materialinę, sunku, nepraktiška ir net negerai. Jau ir taip visuomenė yra pavargusi ne tiek nuo aukų didumo, kiek nuo įvairių fondų daugumo. Kalbame apie tai, kad reiktų fondus jungti, o ne skaldyti.

Bet be jokio atgarsio Mažosios Lietuvos Tarybos atsisaukimas irgi neturi būti paliktas. Rezoliucijų ar kita forma, visuomenė turi teisę pasakyti, kad ji, remdama Lietuvos išlaisvinimo jėgų palaikymo darbus, stato būtiną sąlygą, kad šis — Mažosios Lietuvos klausimas būtų patenkinamai sutvarkytas.

Kaip jis turi būti sutvarkytas — bent Amerikos Lietuvių visuomenės smulkmenų nurodinės. Bet pagrindas aiškus: nereikia, kad būtų girdima, jog yra lyg ir sūnų ir nosinių.

Po Mažosios Lietuvos atstovo į Vliką neįsileidimo istorijos, niekas neįtikins, kad M. L. Tarybos desperatiškas žygis yra visai nepamatuosas. Moralinė atsakomybė už šią padėtį tenka ne tiems, kurie skundžiasi, o tiems, kurie sudarė to skundo priežastį.

DAR VIENAS REIKALAS

Tik neseniai skaitėme laikraščiuose žinutę, kad vienai ar dviems lietuvių šeimoms pavyko pabėgti iš rytinės rusų užimtos Vokietijos į vakarų Vokietiją. Tikrai skaudu ir šurpu darosi skaitant toliau, kad vokiečių valdžia nemananti duoti leidimo toms šeimoms apsigyventi, nors ir laikinai, vakarų Vokietijoje ir prievarta tuos žmones grąžinsianti į rusų zoną, kur, žinoma, nelaimingieji bus sovietinių budelių žiauriausiai nukankinti.

Kad vokiečiai neparodo gailėstingumo, nėra ko stebėtis, nes jie yra ir patys pridarę žiaurių žmogžudysčių, o žmogaus gyvybės jie daug nevertina. Be to, reikia prisiminti, kad vakarų Vokietija yra perpildyta pačių vokiečių, stoka darbo, stoka butų, stoka drabužių ir maisto, tad jie nebeturi jokių atbėgėlių, nes tie atbėgėliai, be abejonės, sunaikina jų pačių nelengvą būklę. Bet kad mes, lietuviai, dėl tokio reikalo nekeliame jokio triukšmo ir nesilaikame pagalbos, tai jau ir negerai ir negerai.

Pirmoje eilėje, mano manymu, čia turėjo Amerikos Lietuvių Taryba su Balfu, ar tai per Lietuvos atstovybę ar per atitinkamas Jungtinių Valstijų valdžios vietas, atitinkamoms Vokietijos įstaigoms pasiūlyti tų pabėgėlių išlaikymo išlaidas ir prašyti, kad jiems būtų suteikta teisė nors laikinai apsigyventi vakarų Vokietijoje, iki jie galės kur kitur išvažiuoti. Jeigu tie pabėgėliai yra britų zonoje, tai ir mūsų Atstovybė Londone, turėdama Balfų įgaliojimus ir, svarbiausia, piniginę paramą, būtų galėjusi daug padėti.

As nežinau šio reikalo smulkmenų ir negaliu pasakyti, kaip būtų šeimų reikalas išsprendė: ar tie žmonės buvo išgelbėti ar buvo nuvaryti "smakui į žiotis". Tačiau turime skaičiuoti su galimais, kad ilgainiui tokių pabėgėlių atsirastų daugiau ir daugiau ir todėl atsiranda dar vienas svarbus reikalas — gelbėti tokių žmonių gyvybes ir daryti visa, kad tokie politiniai pabėgėliai rastų vietą kur prisiglausti, kad nebūtų be jokios kaltės išduodami kruviniesiems Maskvos fašistams. J. K. Gasis

J. Augustaitytė - Vaičiūnienė

ILGESYS

Tu man esi gyvybės žodis,
Vanduo ištroškusių dūnuos,
Tas spindulys, kurs kelią rodyt,
Kaip žarija, sušvitus pelenuos.

As be Tavęs, pusiaukelėj paklydus,
Ant kryžkelės akmenis sėdėdama verkiu.
Pakviesk mane namo, laukams sužydus,
Paversk mane drugiu.

Leisk išgyventi dar nors vieną dieną
Nuo saulės užtekėjimo iki laidos.
Už tą akimirką, už šypsnį vieną
Ir nebuity dėkosi visados.

Numirsiu vakare prie rožės žiedo...
Ir žiedas greitai tas numirs.
Kaip lankoje nupiautas šienas,
Margi sparnai sudžius ir dulkėmis pavirs.

O kai prikelsi iš tų dulkų,
Iš saujos beržo pelenų,
Jau nebebus medžiotojų, nei zuikių —
Nei upių asarų, nei sielvarto kalnų.

KAD ŽODIS TAPTŲ KŪNU

ATGAIVINTAS EKONOMINIS LIETUVIŲ CENTRAS

Chicago Bismarcko viešbučio Walnut salė gegužės 28 d. buvo pasipuošusi trispalve ir žvaigždėta vėliavomis. Joje posėdžiavo JAV lietuvių ekonominė konferencija.

Iš eilės ketvirtoji ekonominė JAV lietuvių konferencija buvo betgi pirmoji, kuri sutelkė ne tik senuosius Amerikos lietuvių ekonominio gyvenimo veteranus, bet ir gausų naujųjų ekonomistų būrį. Ir nors vieni čia jau išaugę į stambius biznierių ir atsisitoję ant labai tvirtų kojų, o kiti, nors teoriškai ir pasiruošę arba praktiškai patyrę tėvynę, bet tuščiomis kišenėmis, — visi labai sutartinai pademonstravo norą — ieškoti kelių ekonominiam šio krašto lietuvių gyvenimui pagyventi ir susikurti tvirtą medžiaginį pagrindą, kuris ne tik galėtų pakelti šio krašto lietuvių gerovę, bet ir didesnė duoklė pajėgtų atiduoti kultūriniais ir politiniams tautos tikslams.

Konferencija išsklause keturių paskaitų: inž. A. Rudžio — Lietuvių JAV prekyboje ir pramonėje; dr. S. Biežio — Lietuvių profesionalai ir lietuviška visuomenė; A. Balūno — Naujųjų ateivių įsikūrimo ekonominės problemos ir J. P. Varkalos — Amerikos lietuvių ekonominio centro ateities veiklos gairės.

Iki popiečio nusitęsę gausūs sveikinimai ir ant kulnų belipęs pokonferencinis bankietas labai apkarpė svarstymų ir diskusijų laiką. Ryškiausiai buvo pabrėžiamos šios mintys: **ekonominio centro atgaivinimas; ekonominės lietuvių veiklos pagyvinimas; einant į naujas, ypatingai ir specialias sritis; lietuviškojo kapitalo koncentravimas; iš tremties atvykusių jėgų įjungimas į ūkinį vietos gyvenimą; tautinio potencialo išlaikymo pastangų ir Lietuvos išlaisvinimo akcijos rėmimas.**

Bankiete buvo pagerbtas konferencijos dalyvis dr. Daužaraitis, jo konsularinės tarnybos 25 metų proga.

Jeį reikšmingi šios konferencijos nutarimai tapnų realybe, tai ją drauge su konferencija atidariusiu Balzoku galima būtų pavadinti epochine. Bet tai priklausys nuo pačių jos dalyvių norų žodžius paversti darbais. Daug čia galėtų padėti, reikia tikėtis, konferencijai pirmininkavusio Mazerio receptas: **amerikine praktika sujungti su europine teorija.** J. Paplėnas

Anosios dienos

J. Švaistas

(Tęsinys iš praėjusio DIRVOS numerio)

Patylėjęs kiek, Ronkus pridėjo:

— Nagi ir maisto nebeturėčiau jau: išdalijau. Prie kelio esam, tai, mat, kiekvienas ir užėina. Na kaipgi žmogus neduos, jei nelaimėj ir alkanas dar. Kol turėjau, nesigailėjau, bet juk ir mano svirnas ne "Maisto" bendrovės sandėliai.

— Aš dykai nenoriu, atsiliginčiau...

— Et, žmogau mielas, kuo gi pats dabar beatsilyginsi. Tie pinigai nė gero popieriaus dabar nebeverti.

— Nagi auku, — juokais įsiterpė Ronkuvienė: — Matai gi, nors Mikalojaus seniai nebėra, tačiau jo galva vis galybė turi. Visi nusišaipė.

— Ko gi jūs juokiatės? — tarytum rimtai sudraudė šeiminkė: — Dabar tik-tai taip. Ve, Lazdininkų Valdaikis po penkrublinę už kepalą duonos iš pabėgėlių ima. Argi negirdėjot dar?

— Eik jau eik, ką čia niekus pliuropi! — pasipiktino Ronkus: — Žmonės iš tikrųjų pamanyt, kad tu rimtai. Valdaikis mums ne pavyzdys. Tai žvėris, o ne žmogus, kad nelaimėję grobtų savo artimą. Tokių išgamų ne visur sutiksi.

— Taigi ir aš sakau, — pasmerkdamą pridėjo šeiminkė: — jau tikrai karštom žarijom padėgins jį po mirties tie aukšiniai.

Atvykėlis rengėsi toliau keliauti.

— Dėkui, malonėji šeiminkai, už palankumą ir jautrią širdį. Dėkui ir tau, gražuole, už šaltą gaivinantį vandenį (Petrė stovėjo prie šulinio pasidėjusi porą puodukų ir malšino visų troškulį). Jūs čia daugiau nusimanot ir žinot, gal patartumėt, kas mums toliau daryti ir kur pasukti vadžias?

Buvo matyti, kad Ronkus visu rimtumu nori atsakyti. Jis išsitraukė iš dantų pypkę, panarino galvą ir pasikasė už ausies:

— Taigi, kad nusimanyčiau, bėpiga būtų, bet dabar: kaip kas išmano, taip save gano. Lengviau patarti, kai mažas reikalas, tačiau, kada visas žmogaus gyvenimas nusveriamas, nėra taip paprasta. Kai pats ką apsisprendęs padarai, tai bent neturi pasuk ant ko rugoti. Juk pats save negi plaksi. Mat, kai buvo geri ar geresni laikai, tada turėjom daug patarėjų ir visokių mokytojų. Beveik ant kiekvieno žingsnio tave sekiojo ir vis nurodinėjo: tu taip daryk, tu negerai padarei. O dabar — ką gi? Dabar likome vieni patys su savo bėdom ir nelaimėmis. Atsidūrėm, kaip tas sako, tarp kūjo ir priekalo. Juk vokiečiai irgi dėjosi mūsų gynėju nuo bolševikų. O šit, kai jau bolševikas visai baigia užraukti maišą, ėmėm ir uždarė sieną. Tai tau ir gerasai kaimynas. Et!

— Kaip, visai nebepralaidžia per sieną? — nustebė pabėgėliai.

— Praleist tai pralaidžia, bet kaip: eik, pasižadėk, kad ten nuykės sutinki dirbti, kur tave nuvarys. Tada surenka būrį po dvidešimt ar keturiasdešimt žmonių, uždarė prekinuose vagonuose ir veža. Dykai gabena, su visa manta, vaikais. Mat, kaip gerai...

— Iš tiesų. Tai irgi savotiškas "žmoniškumas", kaip to Valdaikio, apie kurį kalbėjot. Taip, taip... Na, bet leiskit paklausti: ką gi jūs patys manot daryti? Argi nesirengiat niekur patraukti, Ronkus išsitiesė, sustangrėjo, atmetė galvą ir tvirtai įsiremė kojomis, lyg suaugdamas su savo žeme. Ir balsas jo skambėjo rūšiai, su priekaištu, tarytum prokuroro kaltinimas.

— Kon, ar aš? Ar man galvoj neberai? Palikti trobą, gyvulus, lauką ir bastytis kažnakur? Ne, niekad! Jeigu jau Dievas baus, tegul nubaus čia pat, vietoj — Jo valia šventa. Nebeteksiu pastogės — glausiuos pas kaimyną, bėt svetur ne. Nebėgom per pirmąjį karą, nebėgsim ir dabar.

— Bet jauniesiems yra pavojus pasilikti, jeigu užėitų bolševikai. O kad jie nestos besiverždami, tai labai aišku.

— Mano vaikai nebe maži: jie žinos, kas daryti. Na, Juozai, tu pats verčiau pasakyk!

— Ką čia daug kalbėsi. Anava giria: kai reikės, bus ir mums ten vietos.

Pabėgėliai pasijuto tartum sugėdinti. Nejaukiai atsisveikino jie ir pasuko šoniniais keleliais, kas važiuotas, o kas pėsčias. Vieni traukė į Šilutę, o kiti — į Šilalę. Išsiskirstė ir kaimynai. Ronkus liko vieni.

Rudens popietė neilga. Saulė pasikraipo kiek danguje, pastovi pasilenkusi ir bematant sunknuma. Jai užsimerkus prasi-deda ilgos sutemos. Pirmiau džiaugdavos žmonės gaudami progos ilgiau pavakaruoti, bet dabar tos sutemos tik baime ir nerimu siaubė.

Vos tik sutemsta, jau ir burzgia iš rytų. Pirmiausia eina lengvieji žvalgomiciai ar apsauginiai lėktuvai, paskui juos šiurpiai dusliai burbia sunkieji bombonešiai. Bejėgiškai jaučiama akloji neišvengiama mirtis. Jei neįsisuks ji čia, tai kur nors kitur, bet vistiek bus išmestos bombos ir daugiausia ten, kur ilsisi ar darbuojasi visai nekalti ramūs žmonės.

Ronkų šeima, suėjusi į trobą, skubiai ruošėsi vakarieniauti. Svarbu buvo, kad suspėtų dar su dangaus šviesa. Seniai jau nebebuvo vakarais naudojamas žibalas. Ir niekur sutemos nebeįsivedavo langai. Kai pritrenkė kelis ūkininkus, sudegino trobas, visi bematant pasimokė, kad tai ne juokai. Nereikėjo po to nei griežtų įsakymų nei budrios kontrolės.

Vakarienė nebuvo dar įpusėta, o jau pasigirdo lėktuvų urzgimas. Škart jie skrido gana žemai ir dideliu spiečium. Visai nebepaisė vokiečių gynybos. Staiga labai aiškiai visi išgirdo šnypščiantį spėgimą. Žvangterėjo langai, subildėjo durys ir, rodos, su visa troba pašoko Ronkų šeima. Aišku buvo, kad sprogo bomba ir, tur būt, netoliese. Visi subėgo prie lango. Pro tirštus juodus dūmus veržėsi gaivališka ugnis. Degė kaimynas Kilkius. Ronkus nusistebėjo: "Rasi žiburį buvo užsidegę, arba su žibintu ėjo į tvartus."

Vyrai paskubėjo pagalbon. Visu smarkumu plėkėjo sausi mediniai tvartai. Ties jais ir pats šeiminkas rado mirtį. Ronkus išpėjo. Tikrai, jo kaimynas ėjo su žibintu arklio pažiūrėti, kuris vakarop atrodė nelinksmas, lyg sergas.

I tvartus, beviltiškai buvo numota. Gyvuliai, kurie išliko dar gyvi bombai spro-gus, blivė ne savais balsais ir degė liepsnose. Nieko jiems nebebuvo galima padėti. Visi griebėsi gelbėti kitus trobesius. Kas ką nusitvėrė — šluotą, kibirą ar šlapią maršką — šoko ant nepalietų dar stogų ir gynė juos nuo fontanais trykstančių ir pavėjui krintančių gajų kibirkščių.

Ronkaus moters krūpčiodamos žiūrėjo pro langą. Visa vakarų padangė buvo nušviesta. Taip šviesu, kad nė kurtis, rodos, nepasislėptų. Lėktuvai prisagstė daugybę žibintų, kurie mažų parašiutų buvo palaikomi ore. Žibintai švietė, kaip didmiesčių lempos. Žmonės sakydavo: "Prikabino liktarnių, na tai pils dabar!" Iš tikrųjų, lėktuvai, apšvietę taikinius, pylė bombas kaip ūkininkai bulves rudenį į rūsius. Dun-dėjo ir staugė visa padangė, ypač kad netoli buvo bombarduojama.

Ronkuvienė nuolat žegnojosi ir savo maldas kalbėjo. Maldos žodžius dažnai nukirs-davo siaubo šauksmai: "Dabar tai jau tikrai svieto pabaiga... Sudna diena... Dangus su žeme sumaišytas... Diena rūsti, diena ana, kada pavirs visas svietas į peleną... Iš Tilžės ir Klaipėdos nieko nebeliks... Kelinta naktis jau taip daužo... Ką tik galvoja tas mūsų tėvas užsispyręs pasilikti..."

Jos nervai smarkiai buvo sukrėsti. Kai tik grįžo vyrai, ji tuoj užpuolė Ronkų:

— Kraunamės ryt, tėvai, ir gana! Pasitraukiam į Prūsus kol kas...

Ronkus šaltai, abejingai numojo ranka:

— Aš jau seniai sakiau, kad prūsio bernu nebūsiu ir nedirbsiu jam kaip baužas

(Perkelta į 5-ą puslapį)

Anosios dienos

(Atkelta iš 4-to pusl.)

jautis. O antra vertus, dabar jau vėl, kad ir kažin kaip benorėtum.

— Aš, mama, visai palaikau tėvą ir jam pritariu, — patvirtino Juozis: — Kaip jau nusistatę, taip ir laikykimės. Nuo savo likimo niekur nepabėgsim. Kaip bus, taip, bent jau savo žemėj.

Petrė pritarė motinai:

— O kaip kiti? Juk matei, kokia daugybė tų pabėgėlių pro mus praėjo ir vis į Šilutę traukia.

— Taigi, kad tik į Šilutę, bet toliau vargu...

— Kodėl?

— Nagi todėl, kad toliau Nemunas. Tikriausiai visi tiltai sutrupinti ten. Argi negirdi, kaip daužo.

— Vargšai pabėgėliai, — atsiduso motina: — Tai ir jų daug čia pasiliks nepasiekę ramesnės vietos...

— Žinoma, kad pasiliks! — atsiliopė tėvas: — Ir blogiausia, kad nei priekin, nei atgal. Jei ir grįžti kas į namus, nieko gera neberas. O gal nė grįžti nebeleis bolševikai, sutvarkys čia pat. Kodėl bėgti pasakui vokiečių, pasakys?

— Na tai kaip gi dabar?

— Labai paprastai: kol gyvi ir sveiki dar, einam gulti. O ryt į darbą. Išsikisim pamiškę apkasę ir pasidarysim priedangą. Dėl visa ko. Prie kelio esam. Nežinau kokia nelaimė. Gal eis ir prais mūsų nepalietę, o gal...

— Vadinas, ir tu jau kitaip žiūri?

— Dabar paaiškėjo...

Išsikrovę lėktuvai grįžo lengviau burbami. Rodos, jie skrido visai viršum Ronkaus namo stogo, tik jau nebebuvo tokie siaubingi. Pamažu vienas po kito užgeso kabantieji žibintai. Jų vietoje kilo naujos šviesos. Plačiai visu rožu siautėjo gaisrų ugnys.

* *

Anksti rytą, kaip buvo sumanyta, Ronkus darbavosi prie apkaso. Atbėgo uždusęs Albinas Monkus. Jaunas žvalus vaikas. Skubiai bėrė jis žodžius.

— Aš tik atsisveikinti, dėdeli. Petrelę norėjau pamatyti dar. Kažin kaip toliau bus, bet dabar turiu...

— Vadinas, bėgi? — nenoromis atsiliepė Ronkus, piktai išmesdamas žemę lopeta.

— Kad reikia... Jau paskutinė minutė. Ilgiau nebegalima laukti...

Ronkuvienė galimai ir jautriai pasižiūrėjo, sunėrusi rankas po krūtine. Petrė apsiplėdė ašaromis.

Kai Albinas nutilo, Ronkus rūšiai sudraudė dukterį:

— Neverk, o džiaukis, kad laiku paaiškėjo. Jei būtų tikrai tavasis, tai nepaliktų dabar. Jei būsi verta, susilauksi geresnio. Kas eina, tegu sau eina.

* *

Praėjo dar pora dienų, ir vokiečiai viską palikę skubiai traukėsi, supami iš abiejų pusių: nuo Jurbarko ir nuo Klaipėdos. Žemėj ir ore vyravo bolševikų karo jėgos. Jų lėktuvai pradėjo sukinėti net ir dieną. Lengvieji smogikai, žemai nusileisdami, nė vieno judančio taikinio nebepraleisdavo vieškeliais.

Visa Ronkaus šeima matė, kai lėktuvai netoli nuo jų užpuolė vokiečių gurguolę. Du sunkvežimiai paspruko ir įsuko į jų kiemą, ieškodami priedangos. Ronkuvienė persigandusi pribėgo ir šaukė kareiviams, kad vartytųsi į mišką. Bet tie jokio dėmesio nekreipė. Tik suriko "štil, matko!" ir nubėgo į mišką palikę sunkvežimius.

Tuojuo kaip alkani vanagai pradėjo skrieti trys smogikai. Nusitaiko ir paleidžia šovininių spiečių. Šaudė iš lengvųjų patrankelių. Šoviniai čiažė ne tik sunkvežimius, bet ir trobesius. Išsprogino langai, sienos pasidarė išakytos kaip koriai. Ronkus pasislėpė savo apkasėly ir protarpiais pažvelgdavo nusiminę. Laukė, kada visa tai baigsis.

Staiga pamatė, kad liepsnojo namo ir svirno stogai. Lėktuvai paleido padegamąsias kulkas. Degė ir sunkvežimiai. Netrukus smarkiausias trenksmas priplojo visus prie žemės net priedangoje esančius. Sprogo benzino bakai, ir prapliupo didžiausi ugnies kamuoliai. Vieną akimirka abu trobe-

siai paskendo liepsnoje. Laisvai nevaržomai siautėjo ugnis. Lėktuvai vis skriejo stebėdami ir šaudė protarpiais. Matyti buvo, kad tyčia taip daro, kad niekas nedrįstų malšinti ugnies. Degė viskas. Liko tik tiek, kiek buvo paslėpta apkasėly.

Smarki kaitra nuglamonėjo ir kryžių. Jis degė kaip iškilmų fakelas. Rausvomis lūpomis linksmai čilpė liepsnos alyva, kuria buvo įmirkytas ažuolas, kad amžius stovėtų. Nuo kaitros pradėjo tirpti ir Kristaus pavidalas. Stambūs, sunkūs švininio Jo kūno lašai bumbsėdami, kaip koks prakiekimas, krito žemėn. Giliai jie smigo ir čirškėjo, viską mangindami ties savim.

Lėktuvai, pasitenkinę savo darbu, nuskrido. Iš krūmų išlindo kareiviai. Jie išardė šautuvus ir išsivaidė dalimis. Nueidami atsigręžė dar, pažūrėjo į Ronkus, besistiepinčius iš apkasėlio, ir pasakė: "Kaput, matko. Alles kaput. Abgeschlossen."

Nuėjo pasiduoti priešui.

Motina ir duklė tebebuvo sukritusios ant apkasėlio briaunos. Abiejų pečiai konvulsiskai trūkčiojo ir abi nenumaldomos raudėjo. Tėvas nebeiškentė ir piktokai subarė:

— Gana jums čia žliumbti! Be to jau galva sunki. Nebūkit mažos. Verčiau džiaukitės ir pasimelskite, kad tik blogiau nebūtų. Matėt, kiek čia praėjo, vien tik lazdelemis pasiramsciodami, ir tai nesidraskė ir nešaukė taip, kaip jūs...

RAUDONOJI ŽVAIGŽDĖ

52 autentiškos fotografijos — bolševikų darbų Lietuvoje 1941 birželio mėnesį liudininkės. Trumpi ir tikslūs paaiškinimai lietuvių ir anglų kalbomis.

Gaunama DIRVOJE.

Kaina 75 c.

ANTIKOMUNISTINĖS PROPAGANDOS ŽENKLAI

DIRVOJE dabar galima gauti dviejų rūšių ženklų, pritaikytų lipinti ant laiškų, su šukiais, primenančiais, kas yra pasauliui komunizmas.

Vienas "Communism Exterminates Nations", su Lietuvos žemėlapiu ir nuo raudonojo teroro kenčiančios Lietuvos paveikslu.

Kitas "Freedom for the Baltic States", su raudonu voru ant visų trijų Baltijos valstybių.

Pirmųjų kaina — trys lapai (162 ženklėliai) 1 doleris. Galima įsigyti ir po mažiau. Antrųjų kaina — 25 centai 1 lapas (25 ženklėliai).

Gervazas Maukelė

AR AŠ TAU, BIMBA, NESAKIAU?

Ar aš tau, Bimba, nesakiau, Ar tau žodelio netariau: Daug su dypukais bus bėdos; Privirsi tau košės neskanių.

Ir štai jau skelbia jie visi, Kad bolševikas tu esi. Giri tėvynės žudikus Ir keiki vargšus dypukus.

Tarnauji Maskvai taip karštai, Per ją jau nieko nematai. Valstybės pamatus knisi, Artėja tau diena baisi.

Ar aš tau, Bimba, nesakiau? ... Bet bus, oi, bus tau dar striukiau, Kada į "rojų" reiks važiuot, Kur tau neduos nei prasižiot.

Vos tik pažvelgs tau į akis, — Ir tu buržujus, — pasakys. — Tavą darbą jau užbaigti, Dabar jau "k čiortu tu idi".

Pakaušin kulka įsodins, Ir nieks dėl to nesigriaudins, Kad "rojaus" valymo banga Ir Bimbą nušlavė staiga.

Ar aš tau, Bimba, nesakiau: Raudoną kailį keisk tuojau. Dabar veltui tu į slepi — Visur jį pastebi DIPI.

Treji rinkimai

KORĖJA — JAPONIJA — BELGIJA

Pereitą savaitę vėl trijose pasaulio šalyse žmonės nešė savo balsus į urnas, sprenddami svarbius klausimus.

Bene svarbiausi rinkimai buvo Korėjoje, tiksliau sakant, Pietinėje Korėjoje.

Korėjos pusiasaly prieš penkerius metus, kaip ir Europoje, buvo irgi įsileista į tą nelemą "dalybą" žaidimą. Sovietai, įstoje į karą prieš japonus tada,

kai tie jau buvo beveik pasidavę, karo "pabaigtuvių puotą" ir ten panorėjo dalyvauti ne tik kaip tikri kariautojai, bet net beveik kaip svarbiausi nugalėtojai...

Tada sovietams buvo duodama beveik viskas, į ką jie ranką tiesė, tai jie gavo okupuoti ir Korėjos pusę.

O čia jau taisyklė be išimties: kur tik sovietai maišosi, kaip okupantai, ten susikalbėti nebegalima. Taip yra ir Korėjoje: šiaurinė Korėja atsidūrė lygiai taip už geležinės uždangos, kaip ir Rytinė Vokietija. Tuo metu, kai Pietinėje Korėjoje įvesta reguliari demokratine tvarka, šiaurinėje tvarka visai sovietiška.

Abiejose pusėse kalbama apie Korėjos suvienijimą, bet iš abiejų pusių suvienijimas suprantamas savo mastu.

Pietinė Korėja, Amerikos padedama, paskutiniu metu ne tik atsigavo, bet ir padarė nemažą pažangą. Tarp kitų dalykų, pietiečiai jau sukūrė ir savo kariuomenę ir jau tikisi, kad galėtų ne juokais atremti komunistus iš šiaurės, jeigu jie bandytų įsiveržti. Žinoma, jie nedaug galėtų padaryti, jei šiauriečiams už nugaros stovėtų sovietai su stipria kariuomene. Bet ir čia yra užnugaris — Amerika. Nedaug trūksta, kad dviejų Korėjos dalių tarpusavyje susirėmimas virstų Sovietų Rusijos susirėmimu su Amerika...

Pietinės Korėjos demokratinėje santvarkoje dar nemaža yra japoniškų papročių. Nenuostabu, nes vyresnioji karta yra išaugusi japonų okupacijos metu. Policijos ir administracijos savivaliavimas gana didelis. Dabartinis Korėjos prezidentas Syngman Rhee, senas kovotojas už Korėjos nepriklausomybę, nėra labai linkęs iki smulkmenų išlaikyti demokratines "ceremonijas". Ir su rinkimais jis visai nesiskubino, tik amerikiečių primygtinai raginamas sutiko juos organizuoti.

Rezultatai — panašūs, kaip Turkijoje. Dar savotiškesni. Turkijoje pralaimėjo valdžioje buvusi partija ir laimėjo stambioji opozicijos partija. Korėjoje nelaimėjo rinkimų nei pozicija, nei opozicija. Laimėjo "trejetis" — įvairūs "nepriklausomieji". Pozicija vietoj turėtų 81 vietą gavo tik 48, opozicija vietoj 63 — 22, o visoki nepriklausomieji vietoj 64 — 140.

Klausimas, kaip tai įvairių vėjų supūstai daugumai pavyks susigiedoti savo tarpe...

Japonijos rinkimai šį kartą būtų visai nesvarbūs, kadangi renkami parlamento aukštesnieji rūmai, kurie praktiškai neturi didesnės reikšmės. Bet svarbumas pasidaro iš ko kita.

Japonijoje dabar labai aktualus taikos sutarties klausimas. Kadangi vadinami sąjungininkai tarp savęs negali susitarti, kaip su Japonija taikytis (kiti sutaria, tik sovietai negali susitarti), tai yra kilusi mintis, kad gal reikia bent tiems, kurie sutaria, taikytis su Japonija atskirai, be sovietų.

Dabar valdžioje esanti partija pritaria tai minčiai ir vyriausybė oficialiai tą sumanymą paremė.

Opozicija yra kitokios nuomonės. Sako, taikytis tik su vakarais, nedalyvaujant sovietams nei komunistinei Kinijai, yra pa-

vojinga. Tai būtų aiškus stojimas į vieną pusę prieš kitą. Japonija būtų automatiškai įtraukta į karą tarp tų dviejų besirungiančių šalių ir Japonijai tas, esą, neišeitų į naudą.

Panašios nuomonės, tik kitaip paremtos, laikosi ir komunistai, kurie paskutiniu metu pradėjo neramiai laikytis ir ypatingai griežtai pasireikšti prieš Amerikos okupacinę valdžią. Spėjama, kad Japonijos komunistų vadovybė gavo barti iš Maskvos už ligišiolinį ramumą ir, galima samtyti, lojalumą amerikiečiams.

Rinkimų rezultatai iki laikraščio išleidimo dar negauti. Bet pirmieji duomenys rodo, kad visur laimi pozicija ir nieko nelaimi komunistai.

Belgija per metų laiką balsuoja jau trečią kartą. Ir vis dėl to karaliaus...

Prieš keletą mėnesių dauguma belgų (apie 57%) pasisakė, jog vyriausybę, jau kitų nebesiklausanti, kad grįžtų karalius, kurio

nuo karo meto neįsileidžia ne tik į sostą, bet ir į kraštą. Ta dauguma ne visus įtikino. Mat, ji susidarė daugiau iš flamandiškų kalbančių germaniškos Belgijos dalies, o ne iš sostinės Briuselio ir ne iš prancūziškos Belgijos dalies.

Balsavimas buvo tik patariamasis reikšmės, galutinai turėjo nutarti parlamentas, kas daryti. Bet ir jie nieko negalėjo nutarti, kadangi neturėjo aiškios daugumos nei į vieną nei į kitą pusę. Niekas kita neliko, kaip tik parlamentą paleisti ir rinkti naują.

Naujieji rinkimai, atrodo, bus šiaip taip išsprendę klausimą: katalikų partija (karaliaus šalininkai) viena gavo absoliučią balsų daugumą. Tiesa, toji dauguma labai "plona", vos vieno balso persvara, bet formaliai dabar ši partija gali sudaryti vyriausybę viena, be socialistų ir liberalų, kurie priešinosi karaliaus grįžimui. O vieni sudarė vyriausybę, jau kitų nebesiklausanti, kad grįžtų karalius, kurio

400,000 vyrų po ginklu, bet iš jų maždaug 100,000 eina garnizone ir policinė tarnyba. Pačioje Prancūzijoje, Pietų Afrikoje ir Vakarų Vokietijoje yra tik 3 jų divizijos, toli gražu nevisai tobulos. Jų oro laivynas šiuo metu bent neįeina į bendrą kulkuliaciją.

Italų divizijų apginklavimas yra silpnokas, bet USA pagalba jis tikimasis pagerinti.

Potencialūs Vakarų sąjungininkai turi apginklavę 1,330,000 vyrų, būtent: Ispanija - 400,000, Jugoslavija - 330,000, Graikija - 200,000 ir Turkija - 400,000.

Iki 1952 metų Vakarai gali padvigubinti savo oro pajėgas ir padidinti savo sausumos armijas. Prancūzijos planas numato 20-30 divizijų, italai - 15, BeNeLux - 12 iki 20. Haagos konferencijoje gen. Bradley pasistatė tikslu 25 aukšč. kokybės divizijas Vakarų Europai.

"Newsweek" paduoda "bedarbių" vokiečių generolų planą, kurių nuomone esą galima sulaukyti rusų invaziją. Anot jų, būsimas konfliktas bus manevrinis karas, greitesnis ir platesnis masto, negu buvęs karas.

Karo manevrų erdvė būtų didžiosios Europos žemumos, nuo Reino iki Dniepro. Pergalės raktas būtų tiek stiprus smūgis ir tiek gilus įsiveržimas, kuris istumtų priešą iš pusiausvyros, perkirstų jo susisiekimo linijas ir užtikrintų kontrolę visoje plotmėje. Kad galėtų suduoti šitą smūgį, Vakarai privalo turėti 30 šarvuotųjų divizijų, puikiai apginkluotų bei apmokytų. Vieną dieną ši armija pasijudintų ir, remiama iš oro, per 3 dienas pasiektų Berlyną, Štetiną ir Varšuvą. Tuo būdu nušluotų ir sugniuždytų rusų ofenzyvą jos gamale.

Vertė Kamajų Juozas

Vakary ir Rytų jėgos

YLA LENDA IS MAISO

Sovietų humoristinis žurnalas "Krokodil" atspaudė tokį skaitytų laišką:

"Gerbiamas Krokodile, davanok, kad mes tave savo laišku varginame. Geriau būtų patiem ateiti pas tave, bet tai nėra paparsta. Kelį čia nėra ir iš čia išklampoti nėra lengva. Rašyti tau norime štai dėl ko:

Mes labai norėtume žinoti, kas vyksta pasauly, nes mes neturime radijo. Jei tai tavęs per daug neapsunkins, būki geras pirmiausia sužinoti, ar dar tebevyvuoja organizacija, vardu "Mosoblelektro". Minėtoji organizacija jau seniai yra daug sykių žadėjusi mus aprūpinti elekttra. Ji net paėmė iš mūsų po 120 rublių nuo asmens, bet po to — dingio be žinios, o su ja ir mūsų pinigai.

Norėtume dar ką tau pranešti, turime, deja baigti laišką: jau pradėjo temti, o mes neturime šviesos. Mes mielai rašytume, žinoma, ir žibalinės lempos šviesoje, bet, deja, neturime lempai stiklo. Jie iš viso čia neparduodami. Kam reikia stiklų, kai nėra žibalo

Mes tikimės greit sulaukti tavo atsakymo, nes mes gyvename ne už gausių septynių kalnų, kaip tu gal norėtum spėti, bet žymiai arčiau. Būtent, 50 km (31 mylia) atstu nuo Maskvos. Taigi gali mus, taip sakant, ranka pasiekti. Gaila tik, kad šiuo tarpu, patamsyje, negali rankos matyti. Žmonės iš Ašukinskaja."

Tiek to laiško. Jis atspausdintas, be abejonės, sovietuose priimtos savikritikos sumetimais. Mums tas laiškas įdomus, kaip sovietinio gyvenimo iliustracija. Jei taip žmonės gyvena sostinės Maskvos pašonėje, galima vaizduotis, kas dedasi atokiau nuo centro, laiško žodžiais tariant, "už septynių kalnų".

Ta pačia proga norisi paminėti kitą to paties "Krokodilo" savo skaitytajams patiktą vaizdą. Tai piešinys, vaizduojas "kapitalistinės" Amerikos gyvenimą. Piešinį matome nutukusį mokyklos vedėją, žymiai liesesnį mokytoją ir apskurusių mokinių. Žemiau piešinio šitos tekstas:

Mokyklos vedėjas: "Pabaudai palikite Džianą visą savaitę be pusryčių."

Mokytoja: "Šita pabauda neturi prasmės. Jis ir taip niekad negauna pusryčių."

Suprask — Amerikoje "proletariatas" neturi ką valgyti...

VI. Vr.

Būtų buvę pigiau...

(ANEKDOTAS)

Kai garsusis šaliapinas lankėsi Amerikoje, vienas turtingas bankininkas kvietė jį dainuoti pokylėje. Dainininkas sutiko, bet pareikalavo 1,000 dolerių. Bankininkas norėjo nusiderėti 500 dolerių, bet padainavęs išėsi ir rė pigiau nedainuosias.

"Gerai. Tamsta gausi 1,000 dolerių. Bet padainavęs išėsi ir mano pokylėje nebedalyvausi", — staciokiškai pareiškė bankininkas.

Šaliapinas, nė nemirktelėjęs, atkrito: "Su ta sąlyga sutinku. Tik gaila, kad jos anksčiau nežinojau. Būčiau sutikęs dainuoti ir už 500 dolerių..."

V.

G. A. Buerger "Barono Miunchhauzeno nuotyčiai" (keliaujant, kariaujant ir medžiojant) yra nepamainomo smagaus pasiskaitymo knyga. Pagal šią knygą Vokietijoje buvo pastatyta spalvota filmas. Ji yra išversta į daugelį kalbų. Lietuviškame vertime šią idomią knygą dabar išleido "Gabijs". Tai yra gausiai iliustruotas leidinys, 115 psl., kurio kaina \$1.25. Siųskite šiandien pat užsakymą šiuo adresu:

GABIJA
340 UNION AVE.
BROOKLYN 11, N.Y.

Atvyko kun. Stasys Yla

Birželio mėn. pradžioje JAV krantus pasiekė kun. Stasys Yla. Kaip ir daugelis tremtinių, kun. Stasys Yla į JAV atvyko ne "laimės ieškoti", bet dirbti ir laukti grįžimo atgal.

Sis jaunas, energingas kunigas, rašytojas ir laikraštininkas, savo darbais jau yra sukėles platesnės visuomenės dėmesį. Jis žmogaus ir Dievo klausimus bando spręsti naujais priėjimais, todėl daug kas jį pagrįstai vadina kunigu modernistu. Ir tikrai, paskaitčius jo išleistą maldaknygę tremtiniam, tokį teigimą gali kiekvienas įsivaizduoti patvirtinti. Ten jau labai maža šimtas ir tūkstančius kartų girdėtų maldų, ten jau dvelkia didelių naujumu.

Kun. Stasys Yla, palyginti, dar jaunas. Jis gimęs 1908 metais Kurklių valsčiuje. Mokėsi Ukmergės gimnazijoje, vėliau Kauno kunigų seminarijoje ir kunigų buvo įšventintas 1932 metais. Po to dirbo Vytauto Didžiojo Universitete, teologijos-filosofijos fakultete.

Jis yra parašęs visą eilę knygų: Laisvės Problema, Dabarties žmogus, Siauroji ir Pilnutinė Katalikybė ir kt. Viena paskutinioji jo nedidelė knygelė, išleista prieš apleidžiant Vokietiją, autorius kelia kiekvienam tremtiniui visą eilę aktualių klausimų. Ties klausimai taip pat kelia nauja forma.

Supažindindami su ta knygele, duodame vieną ištrauką.

ITALĖS PATARIMAS JAUNAM LIETUVIUI

Vienas lietuvis studentas mokėsi Pizos universitete, Italijoje. Matematikos mokslai jam nesisekė, ir jis juos metė. Sena buvo jo svajonė mokytis muzikos. Bet kur gauti stipendiją?

Sėdęs į traukinį, jis išvyksta bandyti laimės Romoje. Pakelusi susipažįsta su senyva ponu italė ir, išsikalbėjęs atskleidžia jai savo gyvenimo planus. Prieš pat Romą ponis jam sako:

— Matau kad Tamsta rimtai žiūri į gyvenimą. Jei Romoje nepavyktų nieko laimėti atvažiok, prašau, pas mane. Mūsų mieste taip pat yra konservatorija... Tik negalvok, kad aš turiu kokius išmokėjimus, kaip dažnai pasitaiko pas vokiečius. Mano pagalba Tamstos neįpareigo.

Prabuvęs keletą dienų Romoje, studentas nieko nelaimėjo: nei stipendijos, nei pažadų jai gauti. Ilgai kovojo su savimi, tačiau, grįždamas, nusprendė užsukti pas ponį.

— Gerai, kad atvažiavai, — kalbėjo italė. — Aš dar kartą siūlau Tamstai pagalbą.

Lietuvis bandė atsakyti. Jis tik užvažiavęs padėkoti jai už padaršinimą.

Ponis, ilgai nelaukdamas, parodė jam kambarį, pasakė, kada bus vakarienė ir pusrėčiai, ir liepė jausis kaip namie.

Bėgo mėnesiai, o globėjos nuotikos vis buvo lygios, prielau-

kios, nuosirdžios. Studentas dirbo daug ir buvo patenkintas.

Namuose jis matė ponios augintinę, pačiame itališko brendimo grožyje. Ji pasimaišydavo jo kambariye, kartais užkalbindavo, tačiau į jo širdies pasaulį nesiveržė — taip bent jam atrodė. Studentas taip pat nerodė jai didesnio dėmesio, nors akys džiaugėsi ją matydamas.

— Kažkas netikra šiuose namuose, — vis galvojo lietuvis. — Ponia gera, taip! Bet ar vieną dieną ji nepareikalaus išpirtki vekselio — pasiūlys vesti jos augintinę. Kas bus tada?

— Stebėjau Tamstą, — pradėjo ji. — Mačiau, kad tam tikras netikrumo jausmas Tamstą lydi. Dabar aš noriu tęsti savo žodį: jei galit, prašau nuo rytdienos palikti mano namus. Pats laikas šitai padaryti, nes mano augintinė Tamstą įsimylėjo. Nenoriu, kad tai kankintų ją ir Tamstai drumstų jausmus, o gal kenktų ateities planams. Prašau pinigų kelionei į Romą ir keletai mėnesių pagyventi. Už visa tai Tamsta nelieki man skolingas.

Studentas buvo priblokštas. Pradėtos ir pamiltos studijos turėjo baigtis.

— Tamsta būsi laimingesnis, susiradęs šiaurietę, — pridėjo dar ponis. — O dabar linkiu Tamstai išlaikyti žmogiską vertę, kaip ligi šiol.

Studentas išvyko į Romą. Kaip sapnas buvo jam tie keletai mėnesių. Jis vis galvojo apie ponį ir augintinę.

— Jei nerasciau tautietės, — sprendė jis, — širdis verstų grįžti... Bet kodėl ponis taip pabrėžė susirasti šiaurietę, atseit, tautietę?

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

Š. m. gegužės 31 d. laivu "General Black" į New Yorką atvyko šie lietuviai tremtiniai:

(Pabaiga iš praėjusio numerio)

Holiusa Baly, Sofija — E. Chicago, Ind.
Jakavičius Arturas, Salomėja, Ligija — E. Chicago, Ind.
Jencevičius Julija, Jeronimas, Juozas, Teresė — Brooklyn, N.Y.

Jodinskas Aleksandras, Elžbieta, Vitalis, Viktoras — So. Boston, Mass.

Jonynas Viktoras, Aleksandra — West Haven, Conn.

Juocys Pranas, Vanda, Algirdas — Detroit, Mich.

Jurkaitis Jeronimas, Magdale- na — Kenosha, Wisc.

Kalvaitis Justinas, Elena, Rim- gaudas — Philadelphia, Pa.

Kaslovas Marija — Chicago, Ill.

Kedys Leonardas — Vytas — Nemark, N.J.

Klaulėnas Juozas, Bronė — De- troit, Mich.

Kasiulevičienė Kotrina — E. Chi- cago, Ill.

Kirkyla Antanas, Henrika, Vik- toras — Jackson, Mich.

Kizys Juozas — Newar, N.J.

Krygeris Mindaugas E. — E. Chicago, Ind.

Leonavičius Jonas — Detroit, Mich.

Jis prisiminė vieną ponios pra- sistarimą: ji kilusi iš šiaurės, iš vokiškos šeimos. Turbūt, ir ji — nūnai jau našlė — nesijautė lai- minga, išteklėjusi už pietiečio italo. Buvusi mokytoja-pedago- gė, ji galėjo suprasti jauno žmo- gaus nepatyrimą, ir pati nukrei- pė jo kelius nuo pietų mergai- tės, jos pačios augintinės.

Sutvarkęs dokumentus, stu- dentas išvyko į Pietų Ameriką.

Leonavičius Birutė — Detroit, Mich.

Linkevičius Petras — Roches- ter, N.Y.

Liškūnas Juozas, Marija — Brook- lyn, N.Y.

Liudžius Antanina — Windsor, Conn.

Liugaila Stanislava — Cleveland, Ohio.

Martinkus Simonas, Salomėja, Jonas — Chicago, Ill.

Martinšauskas Stasys, Ona, Sta- sys, Algimantas — Cambrid- ge, Mass.

Milaševičius Edmundas — Chi- cago, Ill.

Momgudas Vladas — Rock- ford, Ill.

Naujokas Jonas, Anna, Algirda — Pittsburgh, Pa.

Narbutas Kazimieras — Chica- go, Ill.

Norkevičius Jonas — Worces- ter, Mass.

Pašukonis Antanas, Adelė — Antioch, Ill.

Ponelis Alfonsas — Broad Brook, Conn.

Pundzienė Marcijona — Dear- born, Mich.

Raciukaitis Pranas, Ona — Brock- ton, Mass.

Ramanauskas Matas, Ona, Re- gina, Aldona — Joliet, Ill.

Rudziavičius Juozas, Konstanci- ja, Jūratė, Algimantas — Pitt- ston, Pa.

Rzevskis Stasys, Eelena — De- troit, Mich.

Saponka Romualdas — Melrose Park, Ill.

Sirgedas Juozas — Brooklyn, N.Y.

Stankevičius Pranas, Anelė, Ele- onora, Konstantinas — Hart- ford, Conn.

Takulinskas Juozapas, Juzė — Chicago, Ill.

Tamošauskas Juozas, Marija — Brooklyn, N.Y.

Tarvainienė Kazimiera — De- troit, Mich.

Trečiokas Jokūbas — Water- town, Lichtfield, Conn.

Ubartienė Bronė, Aleksandra, Elena — Chicago, Ill.

Urbonavičius Felicijonas — Chi- cago, Ill.

Vaitkevičius Steps — New Bri- tain, Conn.

Venclauskas Algirdas, Emilija, Mindaugas — Omaha, Nebr.

Verbyla Vladas, Adelė, Regina, Danutė, Romualdas — Clevel- land, Ohio.

Vilimas-Užbalis Joseph — Brook- lyn, N.Y.

Vincekus Jonas — Schnectedy, N.Y.

Vizbaras Sigitas, Elena, Janina, Natalija, Ursulė — Worces- ter, Mass.

Yla Stasys — Putnam, Conn.

Žeimys Mečislovas, Sofija, Vida — Newark, N.J.

Žilėnas Kazys — Worcester, Mass.

Gegužės 31 d. laivu "General Heintzelman" į New Yorką at- vyko šie lietuviai tremtiniai:

Bakanavičiūtė Elena — Chester, Pa.

Maurušaitis Vanda — Cleveland, Ohio.

Š. m. birželio 5 d. laivu "Ge- neral Haan" į New Orleansą at- vyko šie lietuviai tremtiniai:

Albrechtienė Ona — Redlands, Calif.

Baltinis Andrius — Des Moines, Iowa.

Balčiūnas Jonas — Chicago, Ill.

Burba Jonas, Adolfina — Clarks- dale, Miss.

Čepokas Anelė, Vytas — Ci- cero, Ill.

(Perkelta į 7-tą pusl.)

AR JAU TURITE

KNYGA

"PAKELIUI Į MIRTĮ"

?

Jos kaina tik - - - - -

\$

Tai yra knyga, kurią įdomu ir verta paskaityti. Ją galite greit gauti, jei parašysite užsakymą su aiškiu savo adresu ir, pridėję prie jo vieną dolerį, išsiųsite jį šiuo adresu:

DIRVA

6820 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

KELIONĖ PER NACIŲ KALĖJIMUS, PASBAIGUSI IŠLAISVINIMU

VIEŠIEJI NAMAI

Hermann Goeringo vardu

Karo audra nubloškė mane į Watenstedto fabrikinį miestą, netoli nuo Braunschweigo. Gyvenau ir dirbau didžiuliam fabrike, turinčiam per 60,000 darbininkų ir priklausančiam nacių karo žinybai. Jame buvo gamina- mos lėktuvų bombos ir metalinės lėktuvų dalys. Fabrikas turėjo "Hermann Goering Werke" pa- vadinimą. Buvo kalbama, kad pats aviacijos kunigaikštis H. Goeringas esąs didžiausias fa- briko dalininkas. Mes gi, dar- bams atvežtieji lietuviai, juokau- dami vadindavome šias dirbtu- ves "Hermann Goering verkiu", ypač kada užskrisdavo angli- lėktuvai bombarduoti.

Dirbau didžiulėje halėje prie vagonų montavimo skyriaus. Kaip raštingą ir pusėtinai mo- kantį vokiečių kalbą, mane pa- skyrė "tabelinku" — prie va- landų ir uždarbio apskaičiavimo darbininkams. Mano raštinė bu- vo pačiame halės viduryje, stik- linėmis sienomis būdoje, o gy- venau kartu su kitais sugautais lietuviais bendrame kambary, darbininkams skirtuose bara- kuose, "trečiame aukšte", t. y. mano lova buvo uždėta dar ant kitų dviejų.

Vakarais, pusiau su bulvėmis keptos duonos gabalą užsipe- permatomu margarino sluogs- niu, šnekučiuodavomės ilgo sta- lo gale, o vokiečiai okupuodavo kitą galą, lošdami savo mėgia- mą skatą (kortų lošimas).

Vieną vakarą sužinojau, jog šis fabrikas turi vieną įdomią įstaigą — viešuosius namus, ku- riuos lanko daugelis darbininkų, ypač užsieniečių, kurių buvo, tur būt, iš visų Europos tautų, pradedant skandinavais ir ba- giant turkais bei totoriais.

— Ir tai fabriko vardu? — paklausiau aš.

— Taip, — atsakė bičiulis, kuris jau buvo lankešis tenai.

— Vadinasi, viešieji namai Hermann Goeringo vardu! Šau-

niai skamba! — nusišypsojau. Mane sudomino šita įstaiga. Iš bičiulio pasakojimų sužino- jau tik jam įdomias gasybes, tačiau aš norėjau įsitikinti, kaip toji įstaiga administruojama — man, kaip žurnalistinei, tai buvo įdomu. Būtinai pasiryžau ap- lankyti tas moteris, kad karui pasibaigus galėčiau laisvoji spau- doje parašyti apie nacių dar- bus darbelius.

Pirmas mano žygis prie vadi- namo "Waldhaus" (miško name- lis) nepavyko, nes įvairaus plau- ko darbininkų eilių eilės, sto- vinčios prie to namo, atmušė man norą ten eiti... Tai buvo šeštadienio vakaras.

Pasirinkau šiokeidienį tikė- damasis, kad eilutė bus mažesnė. Iš tiesų, "alkanieji" bulgarai, čekai, rumunai, kroatai ir kiti tautybių "reicho savanoriai" pa- prastomis dienomis ne taip gau- siai apgulėdavo linksną vietą. Tačiau ir tą vakarą man neteko įlįsti į vidų. Pasiryžau pabandy- ti kada nors dienos metu, kai vi- si būdavo darbe. Radęs progą, pasiprašiau savo meisterio, kad leistų nueiti pas dantų gydyto- ją dantis patikrinti. Meisteris žinojo, kad aš greit atlieku savo darbą, taigi mielai mane palei- do iki pietų.

Pas "dantistes" reikėjo eiti tolokai, net į pietinį fabriko ri- joną, vadinamą Hallendorf. Link- smąjį namą slėpė nedidelio miš- kelio medžiai, tačiau žolė apie juos buvo visiškai nudilinta lau- kiančių eilės svečių kojų. Priar- tėjau prie namuko. Prie jo ne- mačiau nė vieno "klįjento". Už- lipau ant plačios verandos, aki- ms ieškodamas oficialaus šios įstaigos užrašo. Tačiau jo nebu- vo.

Dvejos durys. Ant vieno už- rašyta "Nur fuer Deutsche". Ant kitų jokio užrašo. Tarp šių dvejų durų fabriko vadovybės taisyklės šviečia sienoje nuro- dydamos, jog pas vokiečių tau-

tybės kurtizanes gali lankytis tik vokiečiai, o auslaenderiams skirtos kitos moterys (kaip bi- čiulis pasakojo, daugiausia len- kės).

Mano mintyse praskrido vaiz- das, kurį prieš kiek laiko pasa- kojo vienas tautietis, paleistas iš koncentracijos stovyklos, į ku- rią buvo patekęs už kažkokį tar- nybinį apsilėidimą. Mat, fabri- kas turėjo savo policiją, savo teisėjus ir net savo atskirą kon- centracijos lagerį. Taigi, minė- tas lietuvis pasakojo pats savo akimis matęs, kaip naciai pakorė 16 metų lenką vien už tai, kad jisai, lankydamasis netolimame kaime, pažįstamai vokiečiai pa- siūlė su juo pasivaikščioti. Vo- kietaitė, pati būdama jau iš- tvirkus, žinojo, ką reiškia toks pasivaikščiojimas... Juokauda- ma pareikalavo, kad jaunuolis įrodytų savo vyriškumą. Lenku- tis ir vokiečiukė buvo sugauti josios tėvo. Užteko pranešti ge- štapui, ir po savaitės kalinimo bei žiauraus tardymo jaunuolis buvo pakartas kitų kalinių aki- vaizdoje jiems pagąsdinti.

Prisiminiau tada dar vieną dalyką. Fabriko raštinėje buvau užtikęs kelių lapų vokišką bro- šūrėlę, kuri mane sudomino sa- vo turiniu. Tai buvo nacių val- džios paraginimai ir taisyklės vokiečių tautai padauginti. Ro- dos, kad jau buvo priimtas tam tikras įstatymas. Šioje brošiūro- je buvo aiškinama, kad reichiui reikia turėti daugiau karių. Žu- vusių karių našlės, likusios vie- nos, pagal tą įstatymą turėjo vistic gimdyti vaikus. Vyrai, neturę pasitarnauti reichiui, turėjo registruotis nurodomose vietose. Vėliau jie turėjo būti su- vedami su atitinkama moterimi, norinčia kūdikio. Buvo įsakmiai pabrėžta, jog tokių vyrų parei- kos nebūtinai turėjo baigtis ve- dybomis po to, kai pasirinkta moteris praneš, jog ji jau nė- čia...

Pagalvojau, kad jeigu valsty- bė gali propaguoti tokią viešą prostituciją, tai, iš tiesų, H. Go- ringo vardo viešieji namai verti pasididžiavimo...

Susimąsciau tada ir dėl tre- čio dalyko: į katras duris sukli- — į "Nur fuer Deutsche" ar į "Zemėsniųjų tautybių" skyrių? Taisyklės skelbė, jog sugavus "auslaenderį" teršiant vokietai- tės kūną, jam gresia baumsė iki pakorimo. Ne labai malonu būtų mirti dėl prostitutės... Ki- lo mintis: ar policija saugo, ar tikrina įeinančius? Norėjau pa- teikti kaip tik į vokišką skyrių, kur tikėjau geresnių paaiški- nimų apie visą reiką. Paga- liau, jei ir patikrintų kas, gal- voju, tai juk są visai kitu rei- kalu einu. Pagaliau apsispre- džiau ir drąsiai įžengiau pro du- ris su užrašu "Nur fuer Deut- sche". Tačiau dar vis atsargiai dairiaus policijos.

Prieškambary du vyrai atrodė visai ne kaip policininkai, ga- šliai glėbesčiaiavosi su dviem mo- terimis, apsirengusiomis trum- pomis kelnėmis ir chalatais. Sie- noje pamatiau signalinius nu- merius su parašais "Zimm". Su- pratau, jog tai moterų kamba- riukų numeriai. Šviečias nume- ris rodė laisvą kambarį. Tuo tar- pu užsidedę kambario Nr. 6 lem- pelė, ir netrukus į prieškambarį išėjo juodaplaukė moteris, gal apie 30 metų amžiaus.

— Bist du frei? (ar esi lais- va?) — priėjau prie jos, nenorėdamas ilgai maišytis prieš- kambaryje.

— Ja, komme mit. (Taip, eik drauge), — tarė, apžvelgu- si mane nuo galvos iki kojų.

Įžengiau paskui ją į jos nedi- delį kambarėlį, gana gražiai ap- statytą, bet primenantį blogos rūšies viešbučių kambarius. Ge- ležinė lova gražiai užtiesta mink- šta patalyne. Pagalvė su istum- tais kampais pačiame lovos vi- duryje. Prie kitos sienos kušetė, užtiesta paklode. Tai profesinė jos vieta. Ant sienų keli pigūs paveikslukai. Nedidelis stalielis su veidrodžiu, apkrautas mote- riškais niekniekais, išbarstyto- mis cigaretėmis.

Ji užrakino duris ir apkabino mane per liemenį.

Pusmetiniai pranešimai DP Komisijai

SVARBU VISIEMS, ATVYKUSIEMS PAGAL DP ĮSTATYMĄ

1. Šių pranešimų blankai vadinami "Semiannual Report of Immigrant Displaced Persons".

2. Blankų reikia kreiptis asmeniškai į artimiausią Immigration and Naturalization Service įstaigą. Tos įstaigos yra visuose didesniuose miestuose. Jų adresą galima sužinoti iš seniau gyvenančių, arba teismo, miesto savivaldybės ar policijos įstaigose.

3. Jas turi užpildyti visi tremtiniai, atvykę pagal DP Bilį.

4. Viena anketa pildoma visai šeimai, kuri apima: a) šeimos galvą, b) vyrą arba žmoną, c) nevedusius, išlaikomus vaikus, kurie sėsdami į laivą buvo 21 m. amžiaus. Jeigu tremtinys atvykęs JAV buvo nevedęs ar be vaikų, tai anketoje įrašo žinias tik apie save. Jeigu dalis šeimos narių buvo Amerikos piliečiai, jų įrašyti nereikia.

5. Kiekvienas, atvykęs į Ameriką pagal DP imigracijos įstatymą, tokias anketas turi užpildyti keturis kartus per dvejų metų laiką. Jų įteikimo terminai yra tokie:

a. Atvykusiems prieš 1948 metų lapkričio 2 d. —

IV. — liepos 1 d.
Šiems dabar tenka rašyti jau paskutinį tokį pranešimą.

b. Atvykusiems tarp 1948 metų lapkričio 1 d. ir 1949 metų gegužės 2 dienos:

III. — 1950 m. liepos 1,
IV. — 1951 m. sausio 1.

c. Atvykusiems tarp 1949 metų gegužės 1 ir 1949 m. lapkričio 2 d.:

II. — 1950 m. liepos 1,
III. — 1951 m. sausio 1,
IV. — 1951 m. liepos 1.

d. Atvykusiems tarp 1949 m. lapkričio 1 ir 1950 m. gegužės 2 dienos:

I. — 1950 m. liepos 1,
II. — 1951 m. sausio 1,
III. — 1951 m. liepos 1,
IV. — 1952 m. sausio 1.

e. Atvykusiems po šių metų gegužės 1 dienos (gegužės 2 ar vėliau):

dabar dar nereikia jokio pranešimo rašyti. Pirmas pranešimas turės būti paduotas 1951 metų sausio 1 dieną.

Pranešimas turi būti išsiųstas paskutinių dvejų savaičių laikotarpį prieš nurodytus terminus, taip, kad jie nurodytu laiku jau būtų Washingtono.

6. Anketai reikia užpildyti mašiniškai arba rašalu — spausdintomis raidėmis.

7. Atsakymai į klausimus:

a) Name of Person — įrašyti pirmą vardą, antrą vardą ir gale pavardę.

b) Alien Registration No. — Iš savo svetimos registracijos kortelės nurašyti savo numerį.

c) Age at last birthday — čia reikia rašyti ne gimimo datą, bet kiek suėjo metų paskutinę gimimo dieną.

x d) Date of entry to the United States — data, kada išlipo į Krantą JAV.

e) Place of Present Residence — viršutinėje eilutėje įrašyti adreso namo numerį ir gatvės pavadinimą, antroje eilutėje — miesto vardą, pašto zonos nr ir valstybę (state).

f) Kind or type of job or occupation — dabartinį užsiėmimą. Laikiniui esant bedarbiui, bet darbo ieškant, rašo "unemployed", nedirbantis ir darbo neieškantis rašo "none". Namų šeimininkė laikoma dirbančia ir atžymima "housewife". Vaikams per 12 m. amžiaus, lankantiems mokyklą, rašoma "student". Vaikams iki 12 m. amžiaus nieko nerašoma.

g) Name and address of Employer — Darbdavio (įmonės) pavadinimas ir adresas; šeimininkės ir amatininkės rašo "self-employed"; mokiniams per 12 m. amž. rašoma mokyklos pavadinimas ir adresas.

h) Did you receive prevailing wages? — Čia yra dvi skiltys: "yes" ir "no". Jeigu tremtinys gauna už savo darbą tokį pat atlyginimą, kaip ir kiti, jis skiltyje "yes" rašo "X", jeigu gauna mažesnę atlyginimą, negu priklauso, po "no" rašo "X". Šeimininkėms ir mokiniams nieko nežymima.

Šiame puslapyje tėra 7 eilutės, t. y. 7-iesiems asmenims. Jeigu šeima susideda iš didesnio skaičiaus asmenų, reikia atitinkamai pabrėžyti atskirą baltą lapą ir ten surašyti žinias apie likusius šeimos narius.

MIRIMAI

MIRĘ IŠEIVIAI AMERIKOS LIETUVIAI

Smulkesnių žinių apie šiuos mirusius Redakcija neturi

VYSNIAUSKIENĖ MARCELĖ mirė sausio 24 d. Wilkes Barre, Pa.

MAIZUKIENĖ MARĖ mirė sausio 28 d. Sugar Notch, Pa.

POŽERA MOTIEJUS mirė sausio 14 d. Gary, Ind.

BALTRUSAITIENĖ ELENA mirė vasario 8 d. Luzerne, Pa.

RIMAVICIENĖ ONA, 56 metų, mirė vasario 8 d. Plymouth, Pa.

BELAVICIUS JONAS mirė vasario 10 d. Trucksville, Pa.

BIKINAS ANTONAS mirė sausio 17 d. Bradock, Pa.

PLAUSINAITIS ANTONAS mirė sausio 17 d. Richmond Hill, N.Y.

8. Kitame puslapyje prie žodžio "Statement" yra keturi keturkampiai. Čia reikia atitinkamai keturkampyje įdėti kryžuką, kad būtų galima matyti, kelintas čia yra to asmens pranešimas. Jei pirmas, tai pirmame keturkampyje dedamas kryžukas, jei antras — antrame ir t. t.

Virš eilutės "Signature" šeimos galva rašalu pasirašo.

9. Tremtinys, sąmoningai vengiantis teikti šias žinias, gali būti baudžiamas iki \$500 baudos ir iki 6-šių mėnesių kalėjimo.

10. Užpildytą blanką reikia dėti į voką ir adresuoti taip: Displaced Persons Commission Statistical Section Immigr. and Natur. Service Washington 25, D.C.

JODVIRŠIS ANTONAS, 52 metų, mirė vasario 20 d. Chicago, Ill. Gimęs Shenandoah, Pa.

STANIULIENĖ ONA, 70 metų, mirė vasario 20 d. Chicago, Ill. Šakių ap., Griškabūdžio par. Amerikoje išgyveno 40 metų.

SMARDAKAS KAZIMIERAS, pusamžis, mirė vasario 24 d. Chicago, Ill. Šiaulių apskr. Tryškių par., Balsių km. Amerikoje išgyveno 48 metus.

KLEVINSKAS JONAS, pusamžis, mirė vasario 23 d. Chicago, Ill. Seredžiaus par. Amerikoje išgyveno 40 metų.

LUKOMSKIENĖ ANTONINA (Bilduaitė), pusamžė, mirė vasario 28 d. Chicago, Ill. Tauragės apskr., Vainikų k. Amerikoje išgyveno 40 metų.

TAMULIONIS ALEKSANDRAS, pusamžis, mirė vasario 26 d. Chicago, Ill. Vabalninko par., Šakarnios km. Amerikoje išgyveno 42 metus.

LENERTAS FELIKSAS, 67 metų, mirė vasario 28 d. Chicago, Ill. Raseinių apskr., Tytuvėnų par. Amerikoje išgyveno 50 metų.

TUCKUS PRANAS, pusamžis, mirė vasario 28 d. Chicago, Ill. Raseinių apskr., Tytuvėnų par., Vaitkaičių km. Amerikoje išgyveno 28 metus.

LEONAS POVILAS J. mirė kovo 1 d. Chicago, Ill. Kruopių par., Gembučių km. Amerikoje išgyveno 40 metų.

SANDOMIENĖ BERNICE, pusamžė, mirė vasario 27 d. Chicago, Ill. Kėdainių apskr., Aigrigalos par., Butkiškių km. Amerikoje išgyveno 28 metus.

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

(Atkelta iš 6-to pusl.)

Dunaitis Agota, Stasys, Romualdas — Chicago, Ill.

Gegevičius Juozas, Marija, Albertas, Vanda — Cicero, Ill.

Gudaitis Jonas, Anelė, Jonas, Vytautas — St. Louis, Mo.

Irbinskas Jonas — Milford, Kansas.

Karačauskas Igoris, Ona, Olegas — Los Angeles, Calif.

Kazemekaitytė Juzė — Los Angeles, Calif.

Melnikas Vytautas — Chicago, Ill.

Meškelevičius Juozapas — Chicago, Ill.

Mitevičius Vacys — Altadena, Calif.

Norvaisas Vincentina, Romanas — Bellwood, Ill.

Pabrėža Antanas — San Diego, Calif.

Petrakis Teodoras, Olga, Jonas, Olga — Chicago, Ill.

Pestnikaitė Konstanija — San Antonio, Texas.

Rackauskas Rūta, Rarbora — Detroit, Mich.

Savickas Jonas, Albina, Regina, Irena — Wilsonville, Ill.

Spetyla Petras — Springfield, Ill.

Smaltys Jonas — Chicago, Ill.

Sudžius Juozas — Cicero, Ill.

Survila Antanas — Hollywood, Calif.

Toliušis Juozas, Ema, Helena, Bronislovas, Angelė, Izidorius, Bronislava, Erika, Irena, Edeldraut, Vytautas — Drew, Miss.

Volkovickis Enrikas — Chicago, Ill.

Želvys Ona, Rimgaudas — Chicago, Ill.

PADOVANOKIT JIEMS

Autorius šį pasakojimą skiria
Kremlius "dievų" apaštalam!

Vytautas A. Braziulis

AŠ LAIKIAU PAMALDAS UŽ STALINĄ

Stačiatikių dvasininko pasakojimas

Dvi už
\$1

Rašykite užsakymą šiuo adresu:
DIRVA, 6820 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.
Už kiekvieną prie užsakymo pridėtą dolerį po keleto dienų paštu gausite po DVI tas knygeles!

Vieną pasilikit sau, kitas duokit arba siųskit tiems, kuriems įdomu viskas, kas tik apie Staliną. Bus gražu ir la b a i s v e i k a !

— Ich heisse Gertrude (Mano vardas Gertruda).

Priėjusi prie kušetės, nusimetė chalata.

— Willst du einfach oder nackt? (Ar nori paprastai ar nuogai?) — paklausė ir tuoj pat pridūrė: — Nackt ist doppelt so teuer. (Nuogai yra dvigubai brangiau).

— Aš visai ne tuo reikalu... — tariau jai. — Aš noriu su tavim tik pasikalbėti. Aš čia pirmą kartą.

Ji nustebusi pažūrėjo į mane.

— Ar esi ne vokietis?

— Taip, aš užsienietis...

— O, tu neturi bijoti, — nusijuokė ji. — Aš nepranešiu policijai, kad tu pas mane buvai.

Aš taip pat esu tik pusiau vokietė. Tik mano motina buvo vokietė, bet mano tėvas buvo prancūzas. Esu iš Saaro krašto. Aš neapkenčiu šito nacional-socializmo, — pridūrė ji tyliau.

Tokia pasikalbėjimo pradžia mane padirgino, ir aš, pasisakęs esąs žurnalistas, ėmiau jos klausinėti. Iš mūsų pokalbio aš sužinojau, jog H. Goering Werke vadovybė duoda joms kambarį, patalynę, maistą, šviesą ir kurą. Už visa tai jos turi fabrikui kas mėnesį mokėti po 240 markių. Vadinasi, jos uždirba tiek, kad sumokėjusios fabrikui gali pagal kortelės nusipirkti drabužių, avalynės ir kitokių niekniekių. Už vieną vizitą joms nustatyta imti ne brangiau kaip 5 markės, bet dažniausiai svečiai patys moka brangiau. Šeštadieniais ir sekmadieniais jos labai nuvargsta, taigi sekancią dieną turi atsisakyti nuo darbo mažiausiai iki vidurdienio, kad vėl atgautų jėgas. Per tas darymečio dienas jos turi nuo 20 iki 30 svečių. Paprastomis dienomis iki 10. Tuoj sumečiau, jog per savaitę jos uždirba kone dvigubai daugiau, kaip mėnesio nuoma. Kas savaitę jas apžiūri gydytojas, kuriam jos turi atskirai mokėti. Joms uždrausta lankytis fabrike ir fabriko valdyboje, taigi jos nežino tik savo "Miško namelių", į kurį tam tik-

ras pareigūnas ateina atsiimti jų duoklės fabrikui.

Čia ji man parodė kvitus, gautus iš HGW vadovybės.

— Aš tik laikiu, kada pasibaigs ta sutartis, ir tuoj grįšiu namo, — tarė atsidusęs Gertruda.

— O kuriam laikui sudaryta sutartis?

— Vieneriems metams. Bet nedaug kas pasilieka antriesiems. Tai kas, kad turi daug pinigų, bet nieko gera už juos negali pirkti. Beveik viską ir praleidžiam degtinei, konjakui, cigarečioms... Jokio džiaugsmo, jokio gyvenimo nematai...

— Kaip gi čia patekai?

— Užsirašiau savanore į darbo tarnybą. Karinis fabrikas, sako. Čia galėsi pasitarnauti reikchui... Pasirašiau sutartį dirbti fabrike, o "darbui" paskyrė štai čia... Pirmomis dienomis maniau, kad išeisiu iš proto...

— Ar turi kokį mylimą palikimą? — paklausiau po ilgos tylos.

Ji atsikėlė ir užsimetė chalata.

— Turėjau... Bet po visų tų šlykštybių nė žiūrėt nenoriu į vyrus... Visi jie gyvuliai... Prašiau jo pagalbos, kad mane iš čia atimtų, tai jis pagalvojo, kad aš pati to norėjau...

Gertruda išėmė iš spintelės butelį konjako ir įpylus stiklinę ištiesė man:

— Gerk!

— Ne, dėkui, negeriu.

Ji pati vienu mauku išgėrė ligi pusės pripilto stiklę. Susiraukė ir pakratė galvą. Užsiriškė cigaretę.

— O ką tu čia darai, tame fabrike? — paklausė manęs.

— Suėmė tėvynę ir atvežė tiesiai čia. Daug tokių kaip aš.

Trumpai papasakojau jai savo istoriją.

— Taip, tu kitoks. Tau rūpi ne tai, kas tiems gyvuliams rūpi.

Tu geras žmogus.

Ji apkabino mane ir pažvelgė man į veidą. Iš jos burnos dvelkė konjaku.

Pakilau.

A. Norimas

Clevelande IR APYLINKĖSE

BUV. LIETUVOS PREZIDENTO DR. K. GRINIAUS MIRTIES MINĖJIMAS

Buvusio Lietuvos Respublikos Prezidento ir Ministerio Pirmininko dr. Kazio Griniaus mirties minėjimas įvyksta š.m. birželio 11 d. (sekmadienį) 11:30 val. Lietuvių Salėje.

Maloniai kviečiame visus lietuvius šiame minėjime dalyvauti.

Minėjimui rengti komitetas:
A. Augustinavičienė, J. Brazauskas, A. Damušis, J. Daugėla, J. Liudžius, I. Malinauskas ir V. Rastenis.

BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius ruošia lietuvių birželio įvykių minėjimą, kuris įvyks Lietuvių Tautiniame Darželyje (blogam orui esant — Lietuvių Salėje) š.m. birželio 17 d. 7 val. p. p.

Programoje bus trys paskaitos: J. Daugėla kalbės apie 1-ją rusų 1940-41 m. okupaciją; prof. J. Gravrogas — apie 2-ją nacijų ir J. Rimauskas — apie 3-ją rusų okupaciją. Minėję dalyje bus du chorai: Čiurlionio ansamblio ir Sv. Jurgio parapijos.

Visi geros valios vietiniai ir naujai atvykę lietuviai maloniai kviečiami gausiai dalyvauti ir paminėti mūsų Tautos tragiškus išgyvenimus.

M. Drosutis,
ALT Pirmininkas

SUSIRINKIMAS NEĮVYKS

Birželio mėn. 11 d. numatytas Clevelando Lietuvių Tremtinių Draugijos susirinkimas dėl to pačią dieną rengiamo mirusio Lietuvos prezidento Kazio Griniaus minėjimo atidėtas vėlyvesniam laikui.

MIRĖ PRANAS ZUBINAS

Birželio 3 d. palaidotas miręs clevelandietis Pranas Zubinas, gyvenęs 4211 Denison Rd. Vėlionis visą gyvenimą gyveno tvarkingai, kaip jo draugai sakė, pagal Dešimt Dievo įsakymų. Nuo pat DIRVOS įsteigimo buvo nuolatinis jos skaitytojas. Abi savo dukteris išleido į mokslus.

Vėlionis paliko žmoną Magdaleną ir dvi dukteris: Frank Bublo ir Peter Skule. Laidotuvėse dalyvavo giminės, artimieji ir draugai.

ISVYKO Į NEW YORKĄ

Hypatia Žiūrienė iš Avon Lake kelioms dienoms išvyko į Columbia Universitetą, N.Y., kur birželio 9 d. jos dvi dukterys baigia bibliotekinių mokslų.

PAŠTO VALANDOS

Nuo birželio 1 dienos jau veikia sutrumpintos pašto veikimo valandos.

Centriniam pašte langeliai atidaryti nuo 8:00 ryto iki 6:00 vakaro. Šeštadieniais siuntiniai ir laišukai priimami irgi nuo 8:00 iki 6:00, bet pašto ženklų pardavimo langeliai uždaryti 5:00 valandą, o piniginių persiuntimų priėmimo langeliai uždaryti 12:00 val. dieną.

Kituose pašto skyriuose per savaitę visi langeliai uždaryti 5:30, o šeštadieniais 12:00. Sekmadieniais nė vienas paštas Clevelande neveikia.

Išėjimas iš pašto dėžučių sutvarkytas taip, kad visi išimti laišukai pasiektų pašta ne vėliau kaip 8:30 vakare. Taigi esančiais senais užrašais ant laišku dėžių, kur nurodytos išėjimo valandos, pasitikėti nebegalima: vakarais laišukai dabar bus išimami anksčiau, todėl ir įmesti reikia anksčiau.

Siuntinių, kad ir tinkamai apmokėtų pašto ženklais, dabar į pašto dėžutes jau nebegalima mesti, nes jų nebeįima. Siuntinius ir kitus didesnius pašto siuntus ryšius dabar jau reikia būtinai nešti į pašta.

Laiškų išnešiojimas miesto didžiojoje dalyje bus tik vieną kartą per dieną. Po du kartu išnešios tik pačiame miesto centre, kur daugiausiai visokių įmonių bei krautuvų.

Laiškanėšiai sako, kad ši tvarka jiems nesudaro jokio palengvinimo, nes pagaliau reikia vistiek viską išnešioti, o skirtumas tik tas, kad dabar reikia iš karto didesnę našta nešti... Galimas dalykas, kad nauja tvarka blogai atsilieps laikraščiams: jiems yra pavojaus būti paliekamiems kitai dienai ir jie galės būti gaunami vėliau, nei ligi šiol.

SLA 136 KUOPOS SUSIRINKIMAS

Birželio 4 d. kuopa turėjo savo eilinį susirinkimą. Kuopa šiais metais yra gerokai padidėjusi. Pirmininkas Jonas Alekna į ją jau prirašęs 45 naujus narius.

Susirinkime nutarta prašyti centrą, kad narių prirašymo vėlavus būtų pratęstas dar vieneriems metams ir SLA laikraštis TĖVYNĖ būtų sustiprintas naujomis žurnalistinėmis pajėgomis. SLA seimo proga kuopa pasiskyrė 20 dolerių.

Kuopos susirinkimai, kaip ir iki šiol, vyks kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį.

6 KAMB. NAMAS

2658 W. 7th St. Dalis su rūsim, naujas pečius. Telefonuokit Mr. Hall — BO 2 - 1983.

PADĖKA

Clevelando Lietuvių Naujosios Parapijos ir Balfo 55 kuopos valdovas, kuris įvyko gegužės 21 d. ir kurio pelnas yra skiriamas gausioms lietuvių šeimoms iš tremties parkviesti ir paremti, rengėjams davė apie 250 dol. pelno. Šio vakaro rengimo komitetas ir Balfo 55 kuopos valdyba nuoširdžiausiai dėkoja visiems prisidėjusiems:

Klebonui kun. J. F. Angelaičiui, dovanai davusiems parapijos sale; Čiurlionio ansamblio vadovui dirigentui Alf. Mikulskui ir ansamblio vyrų chorui, muzikui Pr. Ambrazui ir solistams V. Jurgeliui bei K. Ivanauskui, dovanai atlikusiems vakaro programą; Navickienei, Grigonienei, Laniauskienei, Markskienei, Sadauskienei, Valienai, parengusioms vakaro svečiams vakariene; J. Kizevičiui, tvarkiusiam bufietą; Lietuvių Radijo Valandos vedėjui J. Navsčiui, DIRVAI, DRAUGUI, LIETUVIŲ ŽINIOMS ir kt. laikraščiams, dovanai skelbusiems apie vakarą visuomenei, ir kt.

Rengėjai taip pat nuoširdžiausiai dėkoja visiems vakaro metu aukojusiems:

\$8.25 paaukėjo A. ir L. Navickai;

po \$5: V. Amšiejus, F. Baranauskas, St. Kudokas, Alf. Mikulskis, P. ir K. Štaupai;

po \$3: P. Mikšys;

po \$2: Česnas, S. Laniauskas, K. Paulauskas, J. Rimauskas, J. Šalkauskienė, P. K. Šukys, A. L. Telyčėnas;

po \$1: Augustinavičius, Balbotas, Beržinskienė, Čepienė, Cyvas, Damušis, Jucius, Juodvalkis, Juozaitienė, Juška, Kizevičius, Kanigiskis, Liudvikienė, Makarskas, Marcinkevičius, Masionis, Milašauskienė, Muliolienė, Navickaitė, Navickas, Reimekytė, Rociavičius, Salasevičius, Šukienė, Valys, Wenslowskis, Zienius, Žukauskas (yra nar aukojusių ir po mažiau)

Taip pat nuoširdžiausiai dėkoja aukojusiems: maisto produktais — Amšiejenei, Angelaitienei, Blaškevičiams, Navickienei, Štaupienei; loterijai — A. Baniui (už labai gražią sagą), K. Ivanauskui ir kt.

Rengėjai kartu šia proga prašė, kad aukos tam pačiam tikslui — likusiems lietuviams iš tremties parkviesti ir jiems padėti — yra renkamos ir toliau. Jas prašome siųsti šiais adresais: Viktoras Amšiejus, 17938 Neff Rd., Cleveland 19, Ohio, telef. KE 1-7016; Povilas Mikšys, 1471 E 22nd St., Euclid, telef. IV 1-5672.

Vakaro Rengimo Komisija ir BALFO 55 Kuopa

KVIEČIA DAINININKUS

Clevelando Lietuvių Dainos Choras kviečia visus lietuvius, mėgstančius dainą, įstoti į Chorą ir lankytis pamokose. Sekanti pamoka bus ateinantį šeštadienį, birželio 10 d., 7 val. v. Lietuvių Banko patalpose. Įėjimas iš 68 gatvės. Valdyba

FILATELISTŲ DEMESIUI

Atidaroma prekyba pašto ženklais. Joje pigiausiomis kainomis parduodami Lietuvos ir kitų kraštų pašto ženklai, albumai. Taip pat ir mainoma.

J. Grigaliūnas
7505 Cornelia Ave.
Cleveland 3, Ohio.

ISNUOMOJAMAS BUTAS

viengungis vyrai ar material. Teirautis telefonu UL 1-4540.

AR REIKIA TIEK DAUG SLA KUOPŲ?

Clevelande ir kituose didesniuose miestuose yra po kelias SLA kuopas. Dažnai, skaitydamos pranešimus, kad viena ar kita kuopa šaukia eilinius susirinkimus ar ruošia parengimus, pagalvoji, o kam gi reikia tiek daug kuopų, jei visų kuopų nariai vistiek renkami į tą pačią vietą?

Tuo reikalu teko kalbėtis ir su vienu iš su kitu iš senųjų, energingų SLA veikėjų, kurie žino tų kuopų atsiradimo istorijas ir pažįsta dabartinį jų tvarkymą. Ir jie tokias pat nuomones, kad viename mieste, jei nėra pasidalinta miesto rajonais (kuriai kuopai kuri miesto dalis priklausytų), kelių kuopų nereikia. Visi gali sutilti vienoje kuopoje, susirinkimų metu visi gali susitikti, visi susirinkę gali gyventojai, ir jie tokias pat nuomones, kad viename mieste, jei nėra pasidalinta miesto rajonais (kuriai kuopai kuri miesto dalis priklausytų), kelių kuopų nereikia. Visi gali sutilti vienoje kuopoje, susirinkimų metu visi gali susitikti, visi susirinkę gali gyventojai, ir jie tokias pat nuomones, kad viename mieste, jei nėra pasidalinta miesto rajonais (kuriai kuopai kuri miesto dalis priklausytų), kelių kuopų nereikia.

Būtų labai gera, kadangi čia daugiau liečia Clevelando SLA esamą padėtį, kad tuo reikalu pasisakytų ir kiti SLA nariai, jau ilgą laiką dirbę ir išgyvenę tų kelių kuopų atsiradimą toje pačioje vietoje.

B. V.

MOTERIS

ieško šeiminkės vietos prie vieno asmens. Kreiptis 1351 Giddings Rd., Kristina.

LANKYKĖS SAVO KLUBE!

Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave., klubo nariai ir svečiai penktadienį vakarais esti bulvinių blynų ir žuvies vakarienė ir šokiai su gera muzika žemutinėje Lietuvių Salės patalpoje.

Bilietai dabar!

P O P K O N C E R T A I

Rudolf Ringwall, dirigentas
Pirmi trys koncertai - 8:30 v. v. Brželio 10 - Alek Templeton, piano.
Birželio 14 - Appleton-Field, du pianai.
Birželio 17 - Charles Kulman, tenoras.

PUBLIC HALL

Bilietai dabar — Burrows, 419 Euclid
Balkonas 60 c, 90 c, \$1.20
Prie stalų \$1.80, įsk. mok.

**NO BETTER
TERMS
ANYWHERE**

LOANS TO
REPAIR, MAINTAIN,
MODERNIZE YOUR HOME
OR BUSINESS PROPERTY

SUN SET

Paint Contractors

Mes, lietuviai namų dažytojai, atliekam pirmos rūšies darbus. Greitas patarnavimas. Šaukit mus, kada tik Jums reikia!

SW 1-0360 SW 1-5083
R. Zambauskas V. Stankus

VEDE VINCAS BABARSKAS

Birželio 3 d. Vincas Babarskas susituokė su Josephine Brozek. Vestuvėse dalyvavo artimi giminės. Vestuvės praėjo labai jaukia nuotaika.

HIPPODROME

Nuo birželio 14 d. (trečiadienio) rodoma "The Congolire", prancūzų mokslininkų grupės Congo krašte pagaminta filmas. Joje rodoma šurpi gorilų medžioklė. Medžioja Ba-Binga pigmėnai — mažaugiai to krašto gyventojai. Filma gaminta Trinitity bendrovės.

RKO Keith's 105th

Birželio 7 - 10 d. "The Capture" su Lew Ayers ir Teresa Wright.

Birželio 11 - 13 "Destination Tokyo" su Gary Grant ir "God is my Co-Pilot" su Dennis Morgan.

VYRESNIO AMŽIAUS

darbininko į ūkį ieško
Alex Effenback, c/o Henry Eck
997 E. 74th St., Cleveland 3.

MARGUTIS

Chicago 36, Ill.

6755 So. Western Ave.

Isteigė kompozitorius
A. VANAGAITIS

Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

Kaina metams \$2.00

Susipažinti siunčiamas dovanai.

LIETUVIŲ KLUBE

dabar yra įrengtas puikus televizijos priimtuvas. Nariai ir jų svečiai kviečiami apsilankyti ir pasigėrėti.

Mūsų specialybė

virtuvių, vonių, arkų ir spalvotų langų
PERTAISYMAS

Taip pat popieriuojame arba dažome kambarius

K. ŠTAUPAS

16908 Endora Rd. KE 1-8794

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raskandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS

609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: P O t o m a c 1-6899

YOU ARE INVITED to visit our beautiful DIAMOND LAKE PICNIC GROUNDS

Route 322, Mayfield Rd. to Chesterland, Ohio
Chesterland 4441 Diamond Cratsas & Son

MONCRIEF ŠILDYMAS

Clevelando namų savininkų pasirinkimas per daugiau kaip 50 metų. GAS — OIL — COAL

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestinėse, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgėjo. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-8709

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

PALAIKYKIME TUOS kurie skelbiasi DIRVOJE!

PENKI TAUPYMO TIKSLAI

Paprastai žmonės taupo šioms penkiems tikslams:

1. Pradiniam įmokėjimui namų perkant, 2. Vaikams mokytis, 3. Kėlonėms ar atostogoms, 4. Bizniui pradėti, 5. Vėlesniems gyvenimo reikalams. Jaunimo sumanymai gali būti dar ir kitoki.

Bet svarbiausias dalykas visada yra — pats taupymas! Lietuvių Banke taupyti yra pelninga. Be to, čia patogus priėjimas ir užtikrintas taupymo saugumas, nes čia kiekviena taupomoji sąskaita iki \$5.000 yra apdrausta Federal Insurance Corporation.

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498

I J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodžių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicator 1-1763

ŠLIUPTARNIAI

Pirmutinė tokia teisinga, atvira, įdomi ir stambi KNYGA (ISTORINIS ROMANAS) apie Amerikos lietuvių tautinį ir kultūrinį atgimimą, apie jų sunkumus, vargus, kančias ir kovas dėl geresnio būvio ir šviesesnio rytojaus...

652 didelio formato puslapiai; Dr. Šliupo, "dėdės" šerno ir Kun. Dembskio atvaizdai; auksiniai viršeliai.

Kaina tik \$5.00; mažiau kaip 1 centas už puslapį!

Reikalaukite šiuo adresu:

DR. AL. MARGERIS
3325 So. Halsted Street
CHICAGO 8, ILL.